

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 18/2018 (2723) Rok LX 13-20.5.2018

Duchu św. zstąp na nas ponownie i naucz jedności

papież Franciszek

Uwaga!
Kolejny numer Głosu Katolickiego
ukaze się wyjątkowo za dwa tygodnie
- w niedzielę 27 maja.

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

Pentecostés - Juan Bautista Maino - Museo del Prado

1,55 €

Miłość to jedyna droga

„Paweł, a postół Chrystusa” Andrew Hyatta jest pierwszym filmem kinowym poświęconym postaci św. Pawła.

Choć tytuł sugeruje, że jego pierwszoplanową postacią jest św. Paweł Apostoł, film ma dwóch równorzędnych bohaterów. Drugim z nich jest św. Łukasz. Wiele ich dzieliło. Paweł pochodził z rodziny żydowskiej, która otrzymała rzymskie obywatelstwo, a zanim przyjął chrzest, bezlitośnie prześladował wyznawców Chrystusa. Po pobycie w Damaszku i Jerozolimie odbył trzy wielkie podróże misyjne, stąd też nazywano go Apostołem Narodów. Napisał 13 listów do gmin chrześcijańskich, które zostały włączone do ksiąg Nowego Testamentu. Z kolei św. Łukasz, zanim przyjął chrzest, był poganinem, co potwierdza św. Paweł w Liście do Kolosan, wymieniając go w grupie swoich przyjaciół wywodzących się z pogaństwa. W wielu zdarzeniach opisanych w Dziejach Apostolskich ewangelista brał udział osobiście, jako towarzysz św. Pawła podczas jego podróży. Łukasz przez jakiś czas towarzyszył Pawłowi również w czasie pierwszego uwięzienia w Rzymie. Zarówno Paweł, jak i Łukasz nie znali Jezusa osobiście.

Andrew Hyatt, reżyser „Pawła, apostoła Chrystusa”, nakręcił wcześniej film „Łaski pełna”, również oparty na motywach biblijnych. Opowiadał o ostatnich dniach życia Matki Jezusa, do której przybywa Piotr Apostoł, pełen niepokoju i obaw o dalszy los społeczności chrześcijańskiej.

Akcję swego najnowszego dzieła Hyatt osadził w czasie prześladowań chrześcijan przez Nerona, kiedy Paweł został uwięziony po raz drugi. Tym razem w bardzo surowych warunkach. Wraz z nim w więzieniu znalazło się wielu chrześcijan, którzy nie mieli złudzeń co do swojego losu. Neron usiłował rzucić na chrześcijan winę za pożar Rzymu. Okrutne prześladowania pochłonęły mnóstwo ofiar. Na arenach, krzyżach i jako żywe pochodnie ginęły całe rodziny, które nie chciały wyrzec się Chrystusa. Reżyser stara się unikać zbyt wyrazistych obrazów przemocy, ale to, co widzimy na ekranie, wystarczy, by oddać koszmar cierpienia i męki, jaki dotknął męczenników. Nie dość na tym, bo swój udział w prześladowaniach mieli również sąsiedzi chrześcijan.

Paweł, jak wynika ze słów prefekta więzienia, uważany jest przez Nerona za przywódcę rzekomych podpalaczy i już wcześniej skazany został na śmierć. Teraz w kajdanach, po maltretowaniu i chłości, czeka na spotkanie ze śmiercią. Czuje się opuszczony przez wszystkich. Toczy wewnętrzną walkę, prześladowany przez wspomnienia swoich złych uczynków dokonanych w przeszłości, zanim uwierzył w Chrystusa. W ciemnej, zimnej i wilgotnej celi nawiedzają go wątpliwości, czy zło zostanie mu wybaczone i czy ma dość siły, by godnie przyjąć śmierć. Obawia się również, że on i jego nauki pójdą w zapomnienie. Łukasz po długiej podróży przybył właśnie do miasta, mając nadzieję, że uda mu się spotkać z Pawłem. Chce także dotrzeć do tych współwyznawców, którzy ukryli się przed prześladowaniami w posiadłości Aquili i Priscili, chrześcijańskiego małżeństwa należącego wcześniej do rzymskiej elity. W prologu poznajemy też trzecią ważną osobę dramatu, Maurycjusza Galiusza, prefekta więzienia mamertyńskiego. Wcześniej był on dowódcą jednego z rzymskich legionów i stanowisko, które zajmuje obecnie, traktuje jako degradację. Nienawidzi chrześcijan, jest wiernym wyznawcą rzymskich bogów.

Igrzyska Nerona

Reżyserowi udało się znakomicie przedstawić sytuację ukrywających się chrześcijan, wśród których ścierają się różne poglądy co do tego, jak reagować na prześladowania. Czy uciekać z Rzymu, dopóki istnieje jeszcze taka możliwość, czy może odpowiedzieć przemocą na przemoc, jak proponują inni? Nawet

Aquila i Priscilla, którzy niejako z konieczności objęli przywództwo nad chrześcijańską społecznością, mają różne zdania na ten temat. Niepewni swojego losu i pozbawieni największego duchowego autorytetu, nie wiedzą, co robić, dlatego przybycie Łukasza, wiernego przyjaciela Apostoła Narodów, traktują jako zrządzenie losu. Łukasz jasno wypowiada się w sprawie użycia przemocy, tłumacząc im, że jest ona niezgodna z nauczaniem Chrystusa. Jednak później, kiedy spotyka się z Pawłem i opowiada mu o cierpieniach, jakie dotknęło społeczność chrześcijańską, w jego słowach widać wahanie. – Ten świat, który widzę, jest w szponach zła. Ten świat... to są igrzyska Nerona. Ten świat to nienawiść, najczystsza – mówi Pawłowi i słyszy odpowiedź: – Jesteś gotów zwątpić w świat, chociaż Chrystus nie zwątpił w nas?

Opowieść Hyatta opowiada o ostatnich dniach życia św. Pawła, natomiast znaczące wydarzenia z jego przeszłości oglądamy w krótkich retrospekcjach.

W filmie użycie przemocy w imię Chrystusa zostaje wyraźnie odrzucone, wątek został jednak potraktowany w całej swojej złożoności. Ukrywający się chrześcijanie mają nadzieję, że Łukaszowi uda się spotkać się z Pawłem i zapytać go, jak mają się zachować. I rzeczywiście, dzięki przekupionemu nadzorcy dochodzi do spotkania, jednak jego rezultat nie będzie taki, jakiego się spodziewali.

Film Hyatta wyróżnia się spośród wielu innych opartych na wątkach biblijnych kilkoma elementami. Przede wszystkim – dobrym scenariuszem, który potrafi zainteresować widza atrakcyjnie poprowadzoną i ciekawą intrygą, a jednocześnie znakomicie, bo nie topologicznie, ale subtelnie przekazaniem przestawienia, jakie niesie z sobą Ewangelia. Ujawnia się ono stopniowo w czasie prowadzonych w więzieniu rozmów Łukasza z Pawłem.

ciąg dalszy na str. 11

Telegram o bilansie... oczywistości

Parę dni temu minęło 14 lat, od kiedy Polska formalnie przystąpiła do Unii Europejskiej. Z dzisiejszą perspektywą jest to tzw. oczywista oczywistość. Nasz kraj jest jednym z większych państw w Europie i jego przynależność do tej nieważniejszej na koniynencie międzynarodowej organizacji polityczno-gospodarczej jest zupełnie naturalna. Oczywiście pociąga to za sobą zarówno korzyści, jak i niedogodności, podobnie zresztą jak samo położenie geograficzne. Co nie zmienia faktu, że zawsze pozostaje gdzieś – zresztą dość akademickie – pytanie, czy wobec nieustannego ścierania się interesów wszystkich ze wszystkimi, i każdego z osobna państw Europy, perspektywa przynależność do UE nie jest lepszą zabezpieczającą nasze interesy, niż jej status, nasz naród, nie podległy był. Oczywiście, że powinno być znacznie lepiej, ale mogłoby być i znacznie gorzej, zwłaszcza jak przeanalizujemy naszą historię i rozjrzymy się wśród przyjaciół i wrogów, także tych wewnętrznych. Tak czy inaczej, trzeba jednak zawsze pamiętać, że bardzo istotną rolę odgrywa tu pozycja ekonomiczna państwa. Im jest ono bardziej znaczącym graczem tym na większą samodzielność może się ubić. Pytanie o bilans jest więc pytaniem na ile wykorzystujemy swoje członkostwo we Wspólnocie do budowania polskiej siły. A to na tle innych – tych starych, i tych nowych – nie wypada chyba nie poruszać. Reszta to kwestie drugorzędne, choć – przyznajmy – uciążliwe, ale to w zasadniczym ujęciu zależy już tak na prawdę od nas samych, na ile będziemy potrafili porać się z własnymi przeciwnościami domowymi. PO.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Dla kandydatów do bierzmowania – str. 5
- | Skórki cebuli i demokracja – str. 8
- | Zbawiony przez piękno – str. 9
- | Irena Sendler – str. 11
- | Kaplice Pokoju – str. 14

JUST?

Bogdan Usowicz

„Polacy, nic się nie stało”, a może jednak za powiedź katastrofy?

Wiele środowisk polonijnych żyło sprawą tzw. ustawy JUST Act. Zmobilizowani Polacy w Ameryce usiłowali lobbować przeciw jej przyjęciu. Zapał rząd, brakiem wyobraźni wykazały się poprzednie ekipy. Jednak Izba Reprezentantów przyjęła ustawę JUST Act (S.447), która zobowiązuje Departament Stanu do formalnego informowania Kongresu, które kraje ociągają się z restytucją żydowskiego mienia. Ustawa mówi o „sprawiedliwości dla ofiar, którym nie zadośćuczyniono” (Justice for Uncompensated Survivors Today – JUST) a dotyczy mienia ofiar Holocaustu. Przyjęcie ustawy może mieć poważne konsekwencje dla naszego państwa.

Największe zastrzeżenia budzi użycie w owej ustawie i wcześniej w tzw. Deklaracji Terezińskiej, pojęcia własności bezspadkowej. Daje to możliwość, by współczesne organizacje żydowskie, które nie mają bezpośredniego związku z ofiarami Zagłady, mogły przypisywać sobie prawo do przejmowania owego mienia.

Jeszcze 8 lat temu po podpisaniu Deklaracji Terezińskiej, jej polski sygnatariusz Władysław Bartoszewski oświadczył, że „nie może być mowy” o scedowaniu mienia ofiar Holocaustu na kogoś innego niż prawowici spadkobiercy, bowiem w przypadku braku legalnych spadkobierców polskie prawo przewiduje przejęcie mienia spadkowego przez skarbnicę państwa. Dość

szybko okazuje się jednak, że Bartoszewski prorokiem był nie najlepszym...

Były Minister Obrony Narodowej Antoni Macierewicz mówi wprost, że „należałoby jasno stwierdzić, że ta ustawa Polski nie powinna dotyczyć. Byliśmy jedynym narodem, który narażał się na śmierć, broniąc swoich żydowskich przyjaciół. Ustawa nie dotyczy rekompensaty, a restytucji. Może to objąć aż 20 procent wartości nieruchomości w Polsce. Gdyby do tego doszło, byłaby to katastrofa dla naszego państwa”.

ciąg dalszy na str. 13

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

☐ Rok (56,60 €) ☐ Pół roku (30,30 €) ☐ Miesiąc (5 €)

☐ Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) ☐ PDF/e-mail (49,90 €)

☐ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

VII Niedziela Wielkanocy

PIERWSZE CZYTANIE

Dz 1, 15-17. 20a. 20c-26

Czytanie z Dziejów Apostolskich

W owym czasie Piotr, powstawszy w obecności braci, a zebrano się razem około stu dwudziestu osób, tak przemówił: «Bracia, musiało wypełnić się słowo Pisma, które Duch Święty zapowiedział przez usta Dawida o Judaszu. On to wskazał drogę tym, którzy pojmali Jezusa, bo on zaliczał się do nas i miał udział w naszym postugiwaniu. Napisano, bowiem w Księdze Psalmów: „Urząd jego niech inny obejmie”. Trzeba, więc, aby jeden z tych, którzy towarzyszyli nam przez cały czas, kiedy Pan Jezus przebywał z nami, poczynawszy od chrztu Janowego aż do dnia, w którym został wzięty od nas do nieba, stał się razem z nami świadkiem Jego zmartwychwstania». Postawiono dwóch: Józefa, zwanego Barsabą, z przydomkiem Justus, i Macieja. I taką odmówili modlitwę: «Ty, Panie, znasz serca wszystkich, wskaż z tych dwóch jednego, którego sobie wybrałeś, by zajął miejsce w tym postugiwaniu i w apostołstwie, któremu sprzeniewierzył się Judasz, aby pójść swoją drogą». I dali im losy, a los padł na Macieja. I został dołączony do jedenastu Apostołów.

PSALMRESPONSORYJNY

Refren: Pan Bóg utwierdził swój tron na niebiosach.

LITURGIA SŁOWA

Uroczystość Zesłania
Ducha Świętego

PIERWSZE CZYTANIE

Dz 2, 1-11

Czytanie z Dziejów Apostolskich

Kiedy nadszedł dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wichru, i napętnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też jakby języki ognia, które się rozdzielały, i na każdym z nich spoczął jeden. I wszyscy zostali napętnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić. Przebywali wtedy w Jeruzalem pobożni Żydzi ze wszystkich narodów pod słońcem. Kiedy więc powstał ów szum, zbiegli się tłumnie i zdumieli, bo każdy słyszał, jak tamci przemawiali w jego własnym języku. Pełni zdumienia i podziwu mówili: «Czyż ci wszyscy, którzy przemawiają, nie są Galilejczykami? Jakżeż, więc każdy z nas słyszy swój własny język ojczysty? – Partowie i Medowie, i Elamici, i mieszkańcy Mezopotamii, Judei oraz Kapadocji, Pontu i Azji, Frygii oraz Pamfilii, Egiptu i tych części Libii, które leżą blisko Cyreny, i przybysze z Rzymu, Żydzi oraz

DRUGIE CZYTANIE

1 J 4, 11-16

Czytanie z Pierwszego Listu św. Jana Apostoła

Umiłowani, jeśli Bóg tak nas umiłował, to i my winniśmy się wzajemnie miłować. Nikt nigdy Boga nie oglądał. Jeżeli miłujemy się wzajemnie, Bóg trwa w nas i miłość ku Niemu jest w nas doskonała. Poznajemy, że my trwamy w Nim, a On w nas, bo udzielił nam ze swego Ducha. My także widzieliśmy i świadczymy, że Ojciec zesłał Syna, jako Zbawiciela świata. Jeśli ktoś wyznaje, że Jezus jest Synem Bożym, to Bóg trwa w nim, a on w Bogu. My poznaliśmy i uwierzyliśmy miłości, jaką Bóg ma ku nam. Bóg jest miłością; kto trwa w miłości, trwa w Bogu, a Bóg trwa w nim.

EWANGELIA

J 17, 11b-19

Słowa Ewangelii wg św. Jana

W czasie Ostatniej Wieczerzy Jezus, podniósłszy oczy ku niebu, modlił się tymi słowami: «Ojcze Święty, zachowaj ich w Twoim imieniu, które Mi dałeś, aby tak jak My stanowili jedno. Dopóki z nimi byłem, zachowywałem ich w Twoim imieniu, które Mi dałeś, i ustrzegłem ich, a nikt z nich nie zginął z wyjątkiem syna zatracenia, aby się wypełniło Pismo. Ale teraz idę do Ciebie i tak mówię, będąc jeszcze na świecie, aby moją radość mieli w sobie w całej pełni. Ja im przekazałem Twoje słowo, a świat ich znienawidził za to, że nie są ze świata, jak i Ja nie jestem ze świata. Nie proszę, abyś ich zabrał ze świata, ale byś ich ustrzegł od złego. Oni nie są ze świata, jak i Ja nie jestem ze świata. Uświęć ich w prawdzie. Słowo Twoje jest prawdą. Jak Ty Mnie posłałeś na świat, tak i Ja ich na świat posłałem. A za nich Ja poświęcam w ofierze samego siebie, aby i oni byli uświęceni w prawdzie». □

prozelici, Kreteńczycy i Arabowie – słyszymy ich głoszących w naszych językach wielkie dzieła Boże».

PSALMRESPONSORYJNY

Refren: Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

DRUGIE CZYTANIE

Ga 5, 16-25

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Galatów

Bracia: Postępujcie według ducha, a nie spełnicie pożądania ciała. Ciało, bowiem, do czego innego dąży niż duch, a duch, do czego innego niż ciało, i stąd nie ma między nimi zgody, tak, że nie czynicie tego, co chcecie. Jeśli jednak pozwolicie się prowadzić duchowi, nie będziecie podlegać Prawu. Jest zaś rzeczą wiadomą, jakie uczynki rodzą się z ciała: nierzęd, nieczystość, wyuzdanie, bałwochwalstwo, czary, nienawiść, spory, zawiść, gniewy, pogoń za zaszczytami, niezgoda, rozłamy, zazdrość, pijaństwo, hulanki i tym podobne. Co do nich zapowiadam wam, jak to już zapowiedziałem: ci, którzy się takich rzeczy dopuszczają, królestwa Bożego nie odziedziczą. Owocem zaś Ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie. Przeciw takim cnotom nie ma Prawa. A ci, którzy należą do Chrystusa Jezusa, ukrzyżowali ciało swoje z jego namiętnościami i pożądaniem. Mając życie od Ducha, do Ducha się też stosujemy.

EWANGELIA

J 15, 26-27; 16, 12-15

Słowa Ewangelii wg św. Jana

Jezus powiedział do swoich uczniów: «Gdy przyjdzie Paraklet, którego Ja wam pošlę od Ojca, Duch Prawdy, który od Ojca pochodzi, On zaświadczy o Mnie. Ale wy też świadczycie, bo jesteście ze Mną od początku. Jeszcze wiele mam wam do powiedzenia, ale teraz znieść nie możecie. Gdy zaś przyjdzie On, Duch Prawdy, doprowadzi was do całej prawdy. Bo nie będzie mówił od siebie, ale powie wszystko, cokolwiek usłyszycie, i oznajmi wam rzeczy przyszłe. On Mnie otoczy chwałą, ponieważ z mojego weźmie i wam objawi. Wszystko, co ma Ojciec, jest moje. Dlatego powiedziałem, że z mojego weźmie i wam objawi». □

Dla kandydatów do bierzmowania

ks. Krzysztof Portka

Św. Andrzej z Krety napisał: „... wraz z Ukrzyżowanym wznosimy się ku górze, abyśmy porzuciwszy ziemię i grzechy, osiągnęli dobra niebieskie. Oto jak wspaniałą i niezrównaną rzeczą jest posiadanie krzyża. Kto krzyż posiada, posiada skarb. Słusznie nazwałem skarbem to, co z imienia i w rzeczywistości jest najwspanialsze z wszystkich dóbr”.

Gdyby nie było krzyża, Chrystus nie zostałby ukrzyżowany. Gdyby nie było krzyża, Życie nie zostałoby przybite gwoździami do drzewa. Gdyby nie było przybite gwoździami, z boku nie wypłynęłaby krew i woda dla oczyszczenia świata, dokument grzechu nie zostałby zniszczony, nie otrzymalibyśmy wolności, nie radowalibyśmy się drzewem życia, raj nie zostałby otwarty. Jeśliby nie było krzyża, śmierć nie byłaby zwyciężona, piekło nie zostałoby pozbawione swej mocy.

Wielką zaiste i cenną rzeczą jest krzyż. Wielką, ponieważ przezeń otrzymaliśmy wiele dóbr, o tyle więcej, o ile większość z nich jest owocem cudów i cierpień Chrystusa. Cenną zaś, ponieważ krzyż jest znakiem męki i tryumfu Boga: znakiem męki z powodu dobrowolnej w męce śmierci; znakiem tryumfu, ponieważ dzięki niemu szatan został zraniony, a wraz z nim została pokonana śmierć; ponieważ bramy piekła zostały skruszone, krzyż zaś stał się dla całego świata powszechnym znakiem zbawienia. Krzyż jest chwałą i wywyższeniem Chrystusa. Jest kosztownym kielichem obejmującym wszystkie cierpienia, jakie Chrystus za nas poniósł. O tym, że krzyż jest chwałą Chrystusa, dowiedz się z Jego własnych słów: „Teraz Syn Człowieczy został otoczony chwałą, a w Nim Bóg został chwałą otoczony i zaraz Go chwałą otoczy”. O tym zaś, że krzyż jest także wywyższeniem Chrystusa, postuchaj, jak sam Jezus naucza: „A Ja, gdy zostanę wywyższony nad ziemię, pociągnę wszystkich do siebie”. Widzisz, więc: Krzyż jest chwałą i wywyższeniem Chrystusa.

Wiem, że o krzyżu inaczej będzie mówił student teologii – po lekturze Ewangelii z komentarzem, inaczej matka piątki dzieci, – gdy nocy nie prześpi, lub chory na raka po chemioterapii. Co może być fundamentem dla tych rozważań? To, co mi w tym momencie wytańca się z pamięci, to znak, jakiego nauczono mnie w domu – znak krzyża – tej pierwszej modlitwy do Boga. Dla każdego z nas, zanim życie zaboli i uświadomimy sobie, dlaczego tak właśnie ma być, krzyż jest przede wszystkim wyrazem modlitwy: tej, która jest wezwaniem imienia Bożego, by z Trójjedynym Ojcem, Synem i Duchem rozpocząć dialog lub wejść z Nim w jakiś ważny moment życia: rozpocząć dzień, udać się w podróż, dobrze wykonać pracę, bezpiecznie wyjść z trudnej sytuacji lub po prostu spożyć posiłek. Znak krzyża, jak każda modlitwa, może być wyrazem dziękczynienia. Po dobrej wiadomości, jeśli to tylko możliwe, spontanicznie padamy na kolana, by Bogu podziękować. I wszystko zaczyna się od znaku krzyża. Modlitwa dziękczynienia każe nam wyrazić wdzięczność za Mękę, Śmierć i Zmartwychwstanie. Krzyż, jako narzędzie zbawienia jest

Parafia św. Józefa Tomaszów Lubelski

przecież tym znakiem, którego zapowiedzią było wywyższenie węża na pustyni. Spojrzenie na ten znak, podobnie jak dotknięcie wiarą krzyża Chrystusa, ratuje człowieka od śmierci, wierzącego w Chrystusa uwalnia od grzechu. Za dar życia i wszystkiego, co w nim dobre, trzeba podziękować. Kontemplując krzyż Chrystusa, czyniąc znak krzyża z uwagą, mamy sposobność, by wyrazić Bogu wdzięczność, wszystko bowiem, co od Niego pochodzi, jest dobre i przyporządkowane nadziei zbawienia. Znak krzyża, jako wyraz naszej modlitwy, pozwala nam powierzyć miłości Boga naszą niemoc, zanurzyć ją w ogromie miłosiernej miłości Tego, który ogołocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, i który do końca nas umiłował. Łącząc nasze modlitwy z krzyżem Chrystusa, a przede wszystkim uczestnicząc w Jego dziele zbawczym, możemy wypraszać łaski dla nas i dla potrzebujących.

Znak krzyża jest jednak nie tylko sposobem modlitwy, lecz także znakiem identyfikującym chrześcijanina: jest najprostszym Credo, w którym zawiera się tajemnica Boga w Trójcy Jedynego. Sam krzyż jest głęboko wpisany w chrześcijańską tożsamość, identyfikuje nas i pozwala rozpoznać. Dziś mało kto postępuje się innymi symbolami – jak ryba, baranek, winny krzew. Krzyż określa nasz stosunek do Boga i wpływa mocno na sposób życia, jaki podejmujemy.

ciąg dalszy na str. 15

GNIEZNO | Pod przewodnictwem legata papieskiego kard. Vincenta Nicholsa, Prymasa Anglii i Walii, zakończyły się obchody jubileuszu 600-lecia prymasostwa w Polsce. Uroczystości odbyły się w dniach 28-29 kwietnia w Gnieźnie, w łączności z rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Prymas Anglii i Walii, ustanowiony przez Ojca św. Franciszka papieskim legatem na te uroczystości, przewodniczył sumie odpustowej koncelebrowanej przez biskupów z Polski i zagranicy na Placu, św. Wojciecha w Gnieźnie.

| Nuncjusz apostolski w Polsce abp Salvatore Pennacchio poświęcił i nałożył krzyże misyjne duchownym i świeckim misjonarzom i misjonarkom, którzy już niebawem będą ewangelizować w najdalszych zakątkach świata. Krzyże misyjne otrzymało 25 osób: kaptani diecezjalni, zakonnicy, siostry zakonne i osoby świeckie. Pochodzą z archidiecezji i diecezji: gnieźnieńskiej, krawowskiej, poznańskiej, warszawsko-praskiej, przemyskiej, tarnowskiej, opolskiej, białostockiej, szczecińsko-kamieńskiej, bydgoskiej, gliwickiej, tomżyńskiej, radomskiej, rzeszowskiej, siedleckiej, toruńskiej i zielonogórsko-gorzowskiej. Krzyże te – będące znakiem jed-

ności z całym Kościołem powszechnym, który jest misyjny ze swej natury – otrzymali misjonarze pośłani zarówno przez Kościoły diecezjalne i przez przełożonych zakonów i zgromadzeń. Misjonarze i misjonarki będą pracować m.in.: na Kubie, w Brazylii, Boliwii, Argentynie, Ekwadorze, Peru, Wenezueli, Kamerunie, Rwandzie, Tanzanii, Ugandzie, Zambii, Papui Nowej Gwinei.

WARSZAWA | Ekipa Caritas kierująca pierwszym z „Busów dla Niepodległej” wyruszyła do Watykanu. Uzyska tam błogosławieństwo Franciszka na swoją dalszą niezwykłą drogę. Mobilne Ambasadę Niepodległej odwiedzą ponad sto miejscowości, aby promować działania upamiętniające 100-lecie niepodległości. Objazd zakończy się 26 sierpnia na PGE Narodowym, gdzie odbędą największe społeczne obchody rocznicy. Była również okazja, aby wpisać się do pamiątkowej księgi uzupełniając hasło „Kocham Polskę, bo...”. Patriotyczna księga będzie podróżowała w busie po całym kraju. Droga do Watykanu, jak również późniejsza trasa po Polsce będzie relacjonowana na żywo przez załogę busa w mediach społecznościowych Caritas. Zachęcamy do obserwowania trasy!

Skromne owoce wielkiej przyjaźni

Maciej Kożuszek (GPC)

„Na prawdę lubię tego gościa” – mówił do dziennikarzy prezydent Trump, ściskając dłoń Emmanuela Macrona. Uścisków, poklepywań i innych momentów atrakcyjnych dla fotoreporterów nie brakowało, ale realnych sukcesów, szczególnie po stronie francuskiego prezydenta, można naliczyć niewiele.

25 kwietnia dobiegła końca trzydniowa wizyta prezydenta Francji Emmanuela Macrona w Waszyngtonie. Obydwie strony podkreślały przede wszystkim symboliczny wymiar tych spotkań. Rzeczniczka Białego Domu mówiła, że ich celem jest „celebracja” długotrwalej przyjaźni.

Paradoks relacji Emmanuela Macrona i Donalda Trumpa polega na tym, że na poziomie ideologicznym niewiele ich łączy. Macron kreowany był na polityka, który ma ocalić globalny ład międzynarodowy przed powrotem interesu narodowego i politykami takimi jak obecny prezydent USA, który chce wprowadzać kolejne taryfy handlowe uderzające w gospodarki europejskie, a do wyborów szedł z hasłem „America First”. Jednocześnie oznaki wzajemnej przyjaźni, których obydwaj politycy sobie nie szczędzili, wydają się szczere,

a ostatnie wspólne działania w Syrii jeszcze wzmocniły tę relację.

Pokaz przyjaźni na pewno przysłużył się obu politykom. Macron, pokazując się jako gracz na arenie międzynarodowej, liczy zapewne, że poprawi to jego fatalne w ostatnim czasie sondażowe notowania. Dla prezydenta USA cenne jest z kolei pokazanie, że nie jest politykiem izolowanym na arenie międzynarodowej i dlatego potrzebuje spotkań z Macronem. „Nasz prezydent nie ma w tej chwili zbyt wielu przyjaciół w tym regionie, dlatego on [Macron] jest naszym człowiekiem w Europie” – mówi urzędnik Departamentu Stanu, cytowany przez dziennik „Wall Street Journal”.

Realnych konsekwencji tej wizyty nie ma jednak zbyt wiele. Emmanuel Macron jako największy sukces prezentował opracowanie nowego modelu umowy nuklearnej z Iranem, który miałby wziąć pod uwagę priorytety USA. Prezydent Francji nie uzyskał jednak potwierdzenia od Donalda Trumpa. „Nie powiem teraz, co zamierzam zrobić, nawet jeśli ty masz co do tego jakieś przeczucie” – stwierdził amerykański prezydent, ostatnie zdanie kierując do Macrona.

Kwestią sporną pozostają także taryfy i podniesienie ceł w handlu z USA, w tej kwestii Macron nie uzyskał zapewnienia, że restrykcje, które planuje Trump, nie dotkną Europy. 28 kwietnia do Waszyngtonu zjechała Angela Merkel i ten temat miał stanowić główny przedmiot rozmów pomiędzy niemiecką kanclerz a amerykańskim prezydentem. Jedno wiadomo jednak już teraz takich pokazów wzajemnej sympatii, jak podczas wizyty Macrona nie było. □

Z KRAJU

- „Niech wielki polski naród nieprzerwanie cieszy się Bożym błogostawieństwem i trwa w katolickiej wierze” – powiedział w Gnieźnie papieski legat, Prymas Anglii i Walii, kard. Nichols, który przewodniczył Mszy św. odpustowej ku czci św. Wojciecha, głównego patrona Polski.
- Prezydent Duda o eutanazji Alfie Evansa w Anglii: „mnie bardzo poruszył ten przypadek chłopca, który jest ciężko chory i można powiedzieć, że jest śmiertelnie chory. Czy można mu w związku z tym odebrać życie?” Prezydent zwrócił uwagę, że sytuacja ma miejsce w Europie, która „krzyczy, że musi być zakaz wykonywania kary śmierci wobec najgorszych nawet zbrodniarzy, ale wolno de facto skazać na śmierć dziecko i robić to europejskie sądy”.
- Szef MON Błaszczak na zakończenie swojej wizyty w Waszyngtonie wyraził zadowolenie z przebiegu rozmów. Jednym z głównych zagadnień rozmów w Pentagonie była polska propozycja zwiększenia liczebności sił amerykańskich stacjonujących w Polsce.
- Patryk Jaki będzie kandydatem Zjednoczonej Prawicy na prezydenta Warszawy, Małgorzata Wassermann kandydatką na prezydenta Krakowa, Kacper Płażyński na prezydenta Gdańska. Prezes PiS J. Kaczyński poinformował o kandydatach swojej partii w miastach wojewódzkich. We Wrocławiu wystartuje postanka PiS Mirosława Stachowiak-Różecka, kandydatem Zjednoczonej Prawicy na prezydenta Białegostoku będzie poseł Jacek Żalek, Bydgoszcz – Tomasz Latos, Gorzowa Wielkopolskiego – Sebastian Pińkowski, Katowic – popierany przez PiS,

ale bezpartyjny dotychczasowy prezydent miasta Marcin Krupa, w Kielcach Zjednoczona Prawica poprze kandydaturę Wojciecha Lubawskiego, w Lublinie wystawi Sylwestra Tułajewa z PiS, a w Łodzi postać PiS Waldemara Budę. W Olsztynie wystartuje Michał Wypij z Porozumienia, w Opolu Violetta Porowska, w Poznaniu Tadeusz Zysk, w Rzeszowie Wojciech Buczak, w Szczecinie Bartłomiej Sochański, Toruniu – Zbigniew Rasielowski, w Zielonej Górze Piotr Barczak.

- Z sondażu Kantar Millward Brown wynika, że 44% ankietowanych oddałoby swój głos w pierwszej turze wyborów prezydenckich na Dudę. Obecny prezydent pokonałby w drugiej turze wyborów Tuska 53:44, a lansowanego ostatnio działacza gejowskiego i prezydenta słupska Biedronia 58:40. Sondaż zamawiał... TVN.

- Wicepremier Gowin podsumowując wyniki delegacji polskiego rządu do USA i swoich rozmów z przedstawicielami organizacji żydowskich w USA uznał, że „wysłyszmy z pewnego wirusa w relacjach polsko-żydowskich”. Komentując zapisy JUST act. Gowin ocenił, że ustawa ta nie niesie żadnych bezpośrednich konsekwencji prawnych i zaznaczył: „moi żydowscy partnerzy usłyszeli, że ani nasz rząd, ani żaden inny polski rząd nie może przyjąć do wiadomości zasady mienia bezspadkowego. Nie możemy zaakceptować takiej sytuacji, że bez wyroków polskich sądów mienie ma trafiać nie do bezpośrednich spadkobierców dawnych właścicieli, ale do międzynarodowych organizacji. Odniosem wrażenie, że moi rozmówcy przyjęli ze zrozumieniem takie stanowisko”. Z tym, że na „wrażeniach” polityki się nie zbuduje...

- Sędzia Sądu Okręgowego w Częstochowie Leszek Mazur został nowym przewodniczącym Krajowej Rady Sądownictwa. Rada spotkała się na pierwszym posiedzeniu po wyborze przez Sejm.
- Rodzice i opiekunowie osób niepełnosprawnych protestują w Sejmie wraz z podopiecznymi od 18 kwietnia. Rząd spełnił dwa podstawowe postulaty – zrównanie rent socjalnych z najniższą emeryturą i dodatek rehabilitacyjny w pakiecie o wartości ponad 500 zł miesięcznie, ale nagle okazało się, że protestujący żądają... „żywej gotówki”.
- PiS może liczyć na 42% poparcia wg sondażu Pollstera. PO zdobywa 23%, Kukiz'15 – 11%, SLD – 7%, a Nowoczesna może liczyć na 6% poparcia.
- Na fundusz dróg lokalnych rząd przeznaczy w tym roku 5 mld zł, a w kolejnym roku jeszcze co najmniej ok. 2 mld zł. Wcześniej na drogi lokalne przeznaczane było ok. 800 mln zł rocznie.
- Podhalańska Kolej Regionalna z Nowego Targu do Zakopanego zaczęła cykliczne kursowanie. Dzięki połączeniu ma zmniejszyć się ruch samochodowy i korki na popularnej Zakopiance.
- PKO Bank Polski został laureatem konkursu „Inspiratorzy Biznesu: Najlepszy Pracodawca”. Bank należy do największych pracodawców w kraju.
- Z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości Polskie Linie Lotnicze LOT pomalują w biało-czerwone barwy dwa najnowsze swoje samoloty Boeing 787-9 Dreamliner oraz Boeing 737 MAX 8. Na razie LOT, który po raz pierwszy od lat osiągnął w ub. roku zysk ma problem w postaci zapowiedzi strajku, bowiem z związku zawodowe narodowego przewoźnika, chcą w związku z tym podwyżek płac. □

Politycy już się „zintegrowali”?

Bogdan Dobosz

Na poziomie Unii Europejskiej mamy zjawisko „zintegrowanych” europejsko polityków, dla których interesy unijne mają być ważniejsze, niż interesy krajów, z których pochodzą. Zasada słuszna, jeśli dotyczy pewnego obiektywizmu działań, ale wiadomo, że z tym było różnie.

Nic dziwnego, że poszczególne kraje członkowskie walczą o swoich „narodowych” komisarzy i urzędników, bo przecież koszula zawsze jest bliższa ciału. I chociaż niektórym owe wektory „obiektywizmu” poodwracały się niemal zupełnie, czego pewnym przykładem jest „nasz” Donald Tusk i jego działania wobec Polski, to urzędnicy „poważnych” krajów lokują na ogół swoją podstawową lojalność w krajach pochodzenia.

„Nasz” Tusk dostał co prawda nagrodę od niemieckiej Polonii, reprezentowanej przez jakiegoś pana Wiesia za „za promowanie Polski w Europie”, ale wydaje się to raczej dość ponurym żartem sponsorowanej przez Berlin niewielkiej organizacji, która od kilku lat obdziela statuetkami tzw. „Polonicusa” niemal wszystkich ważniejszych wyznawców nowej „postępowej religii”, czyli „Antypisu”. Nie o „antypistach” tu jednak mowa, ale o europejskiej integracji polityków. O ile pogubienie się wysokich eurourzędników, ale także tych mniejszych, w powinnościach wobec własnego kraju i Brukseli można zrozumieć, zwłaszcza biorąc pod uwagę rękę,

która całkiem nieźle karmi to towarzystwo, to podobnych przykładów na krajowych podwórkach raczej wiele nie było. Powoli wszystko się jednak zmienia...

Nowy poziom integracji europejskiej polityków wskazuje nam (tradycyjnie zresztą) Francja. Oto były premier tego kraju Manuel Valls całkiem na poważnie rozważa zgłoszenie swojej kandydatury na burmistrza... Barcelony. Nie chodzi tu jeszcze o to, że zbuntowana Katalonia chce przyłączyć się do V Republiki, ale po prostu były francuski premier ma obywatelstwo Hiszpanii i centrowa partia Ciudadanos chciała by go widzieć jako swojego kandydata w następnych wyborach lokalnych w Barcelonie w 2019 roku. Valls to wyjątkowo ciekawy przypadek, który jednak sporo mówi o francuskiej klasie politycznej. Urodzony właśnie w Barcelonie, francuskie obywatelstwo przyjął jako 18-latek. Niezbyt udany premier Francji, razem z ostatnim upadkiem socjalistów znalazł się na bocznym torze. Teraz może przenieść swoją karierę polityczną do innego kraju. Będzie to przetarcie nowych

ścieżek i dla innych. I tak dla Junckera, który chwali się przecież przyjaźnią z Putinem, może znajdzie się jakieś stanowisko gubernatora gdzieś w Irkucku, gdzie nikomu nie będzie przeszkadzał np. jego „pieriegarr” (dociekliwi niech sprawdzą słowo w słowniku języka rosyjskiego). Dla „naszego” Tuska, jeśli zawiedzie próba triumfalnego powrotu do polityki w Polsce, pozostaje np. jakaś synekura w którymś z landów sąsiedniego państwa na Zachodzie. Wszak niektórych z jego dawnych partyjnych kolegów, by przypomnieć znanego „zegarmistrza” Sławomira Nowaka, już przecierają podobne ścieżki, z tym, że u sąsiada ze Wschodu. Zapewne owa „integracja” polityków nie powiedziała jeszcze ostatniego słowa. □

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Papież Franciszek przekazał za pośrednictwem, Twittera, że jest głęboko dotknięty śmiercią Alfiego Evansa, dwulatka z Wielkiej Brytanii, o którego toczono sądową batalię. Chłopiec walczył o życie jeszcze przez kilka dni po odłączeniu go od aparatury wspomagającej. Papież zaangażował się w ratowanie ciężko chorego na niezdiagnozowaną chorobę neurologiczną chłopca i polecił watykańskiemu szpitalowi Bambino Gesù podjąć starania, by sprowadzić go do Rzymu. Dziecku przyznano też włoskie obywatelstwo. Na transport nie zgodził się jednak brytyjski sąd (sędzia wydający wyrok okazał się za to specjalistą od... „homorodicielstwa”).
- Szeffowie dyplomacji państw NATO zgodzili się, co do konieczności zademonstrowania zdecydowanego stanowiska wobec Rosji.
- W Brukseli odbyło się spotkanie unijnych ambasadorów w sprawie wieloletniego budżetu UE. Nie wiadomo jednak, czy będzie ważne, bo ze spotkania wyszedł przedstawiciel Francji, kiedy okazało się, że jedyne tłumaczenie konferencji było w j. angielskim.
- Sajid Javid został powołany na stanowisko ministra spraw wewnętrznych Wielkiej Brytanii. Javid był dotychczas ministrem ds. społeczności, samorządu lokalnego i budownictwa. Nowy minister ma 48 lat, a jego rodzice pochodzą z Pakistanu i jest on pierwszym politykiem wywodzącym się z mniejszości etnicznej, który obejmuje jedno z czterech najważniejszych stanowisk w brytyjskim rządzie.
- Lider Ruchu Pięciu Gwiazd i jego kandydat na premiera Włoch Di Maio opowiada się za rozpisaniem w czerwcu kolejnych wyborów parla-

mentarnych, ponieważ oddala się perspektywa powołania rządu przez Ruch i centrolewicową Partię Demokratyczną. Swoje obawy wobec takiego rządu zgłosiła UE.

- Prezydent USA Trump podczas wspólnej konferencji z kanclerz Niemiec Merkel w Waszyngtonie mówił o wydatkach na obronność. W tym kontekście chwalił Polskę, która „płaci nawet więcej, niż się od niej oczekuje”. Bardzo to doceniamy – dodał.
- Przed Merkel wizytę w Waszyngtonie złożył prezydent Francji Macron. Miała ona dobry przebieg, a jedną z kwestii rozmów było stanowisko Zachodu wobec Iranu.
- W dokumencie podpisanym przez prezydentów dwóch Korei – Mun Dze Ina i Kim Dzong Una po szczycie na granicy, zadeklarowano, że „Korea Południowa i Korea Północna potwierdziły wspólny cel osiągnięcia wolnego od broni nuklearnej Półwyspu Koreańskiego poprzez pełną denuklearyzację” oraz zobowiązały się do „aktywnego poszukiwania wsparcia i współpracy społeczności międzynarodowej” w tym celu. Z kolei amerykański prezydent zapowiedział, że spotka się z Kimem w ciągu najbliższych trzech-czterech tygodni.
- Talibowie ogłosili wiosenną ofensywę w Afganistanie, której celem ma być „schwytywanie i zabicie Amerykanów oraz ich zwolenników”. Za deklaracją przyszło nasilenie ataków talibskich bojowników na afgańskie posterunki wojskowe i policyjne.
- W podwójnym samobójczym zamachu bombowym zginęło w stolicy Afganistanu Kabulu, co najmniej 21 osób.
- Rosja dozbraja armię syryjskiego dyktatora Asada. Damaszek otrzymał komplekсы rakie-

towe Pancyr, a zachodnie służby podejrzewają, że wojska reżimu zostały wyposażone także w systemy obrony powietrznej S-300.

- Międzynarodowa Izba Handlowa w postępowaniu arbitrażowym orzekła, że wenezuelska państwowa spółka naftowa PDVSA ma wypłacić firmie ConocoPhillips 2 mld \$ odszkodowania w związku z przejęciem przy nacjonalizacji inwestycji tej firmy. 2 mld \$ to równowartość 20% rezerw walutowych, jakimi dysponuje obecnie Wenezuela.
- Europa traci pozycję na światowej scenie i powinna „słuchać reszty świata” – powiedział przewodniczący KE Juncker w wywiadzie prasowym. Przy okazji nazwał też Putina „swoim przyjacielem”.
- W jesiennych wyborach samorządowych w Belgii swoich kandydatów wystawi m.in. Partia Islamu (Islam Party), która już w 2012 r. zdobyła zdobyć 2 mandaty radnych (w tym jeden w Brukseli). Jednym z postulatów partii jest oddzielenie kobiet od mężczyzn w środkach transportu publicznego.
- Pełne więzienia w Niemczech, w nich coraz więcej islamistów i agresji wobec służby więziennej to skutki otwarcia na emigrację. W szesnastu zbadanych niemieckich landach, więzienia wypełnione są niemal całkowicie, a liczba więźniów wyznających islam wzrosła kilkukrotnie.
- Państwowa galeria sztuki we francuskim Elne, poświęcona twórczości katalońskiego malarza Terrusa odkryła, że ponad połowa wystawianych w niej dzieł to falsyfikaty. Wykryto, że niektóre z budynków widocznych na pracach, rzekomo wykonanych przez artystę zbudowano już po jego śmierci. □

Skórki cebuli i demokracja

Piotr Witt

Ustawa nr 447 uchwalona w Kongresie Amerykańskim 25 kwietnia wywołała burzę komentarzy. Zdaniem wielu kompetentnych obserwatorów ustawa grozi Polsce śmiertelnym niebezpieczeństwem.

Niezależnie od jej skutków, zdumienie prawników (np. Kazimierza Dadaka, profesora uniwersytetu Hollinsa w Stanie Wirginia) budzi sama procedura zastosowana w Kongresie. Niepokojące było już, kiedy przed dwoma miesiącami projekt ustawy w kwestii mienia bezspadkowego zmienił nazwę. Po co? Projekt 447, który 12 grudnia ubiegłego roku przyjął jednogłośnie Senat USA został zastąpiony przez projekt HR 1226. To za jego przyjęciem miano głosować 25 kwietnia. W jakim celu dokonano zmiany okazało się później. W przeddzień sesji, czego nikt się nie spodziewał zapowiedziano głosowanie, ale nie nad (jak było zaplanowane) HR 1226, lecz nad porzuconym już, jak się zdawało 447. Do zatwierdzenia wymagana jest większość dwóch trzecich głosów. Na Sali znalazła się niespełna setka spośród 440 kongresmanów. Mimo tych wszystkich osobiwości ustawa przeszła zgodnie z prawem. – We Francji byłoby to nie do pomyślenia – mówią niektórzy. Czyżby?

Przypomnijmy choćby aferę tzw. „kościół scjentologiczny”. Od wielu lat do władz napływały skargi na przestępczą działalność sekty amerykańskiej we Francji. Wreszcie w marcu 1989 roku, sędzia śledczy Moracchini zdecydował się wdrożyć dochodzenie przeciwko winnym. Za podstawę służyła skarga o oszustwo Juana Estebana Cordero, studenta ekwadorskiego, który utopił w sekcie milion franków. Wkrótce sędzia sformułował zarzuty wobec siedemnastu osób. Tymczasem napłynęły nowe skargi

w liczbie dziewięciu. Wśród nich Didier Lerouge, kupca, który znalazł się ograbiony z majątku po kilku miesiącach obcowania z Kościołem scjentologicznym. Cztery lata później akta były kompletne, gotowe do procesu. Według opinii policji przekazanej sędziemu w maju 1993 sekcje należało również zarzucić nielegalną działalność handlową, wysyłkę pieniędzy do Stanów Zjednoczonych via Luksemburg i Dania, a także przestępstwa wyłudzenia i nielegalnego praktykowania medycyny. Należało. Tyle, że od 1993 roku zaległa cisza. Po czterech latach milczenia adwokat partii cywilnej (Fakiroff) żąda od sędziego śledczego uregulowania sprawy. Cisza. Po pół roku ponowne wezwanie. Znowu brak odpowiedzi. Kiedy wreszcie na początku następnego roku sędzia dostarczył dzieśnię tomów akt do prokuratury okazało się, że brakuje w tomie VIII pięćdziesięciu kart, i nie ma tomu IV. Zazwyczaj, sumienny sędzia sporządzał kopie dokumentów. Tym razem nie skopiował akurat tych stron najważniejszych dla oskarżenia.

Poszkodowani byli jednak uparci. Dwadzieścia lat od wszczęcia śledztwa, po wielu perypetiach sądowych, po pokonaniu niezliczonych przeszkód, w czerwcu 2009 roku Kościół scjentologiczny we Francji był gotowy do osądzenia. Prokuratura, niezależnie od grzywny czterech milionów euro i kary więzienia dla kierownictwa złożyła wniosek o delegalizację filii francuskiej. I wtedy odstąpił się najciekawszy, najbardziej zdumiewający akt tego dramatu.

Okazało się, że delegalizacja Kościoła scjentologicznego nie jest możliwa z powodu tajemniczej zmiany ustawodawstwa. Co, jak? Jaka ustawa?! Otóż, dwa tygodnie przed rozpoczęciem procesu – 12 maja Zgromadzenie Narodowe głosowało nad tekstem technicznym zawierającym po trochu wszystko i jeszcze więcej. Nowa ustawa miała uprościć reguły odpowiedzialności karnej. Garstka deputowanych obecnych na sali przyjęła tekst bez debaty i uchwaliła jednogłośnie. Wszystko, co ma służyć uproszczeniu skomplikowanej legislacji francuskiej jest przecież dobre. Dopiero na krótko przed rozpoczęciem procesu interministerialna misja czujności i walki z wypaczeniami sektaryskimi (Miviludes) uświadomiła sądowi i postom, co uchwalili. Tekst stanowi, że żadna osoba moralna (grupa, instytucja) nie może być rozwiązana z powodu skazania za oszustwo. Ktoś wprowadził do ustawy zmiany korzystne dla Kościoła scjentologicznego.

Afera stała się głośna i prędko trafiła na tamy prasy. Wszczęto nowe śledztwo, tym razem celem ustalenia, kto zredagował zdraziecką ustawę. „Woźni – powiedział promotor, poseł Warsmann – jak zwykle przynieśli skórki cebuli w salaterkach – wyjęliśmy i odbyli głosowanie”. W żargonie Zgromadzenia „skórkami cebuli” nazywa się teksty, od czasu kiedy były pisane na maszynie przez kalkę w wielu cienkich przebitkach koloru... cebulowego. Dochodzenie niczego nie ustaliło. Nie wiadomo do dziś, kto zmienił ukradkiem tekst ustawy.

Przypomniałem tę dawną aferę, aby pokazać, że machlojka w Kongresie nie jest odoosobniona. Demokracja jest niewątpliwie panowaniem większości nad mniejszością. Tyle, że większość nie rządzi bezpośrednio, lecz przez swoich reprezentantów, w ramach pewnych szczegółowych regulacji, rozporządzeń, przepisów. Może się przeto zdarzyć, jak to miało miejsce w Izbie Reprezentantów i w Zgromadzeniu Narodowym, że nieznaczna mniejszość wspierana przez Nieznajomych Zwierzchników, i zdolna do zręcznych manipulacji przepisami, zapanuje nad ogromną większością. Czy należy takie wydarzenie nazwać zwycięstwem demokracji, czy jej porażką trudno powiedzieć.

A wracając do... sprawy Polski. Dopóki była biedna i słaba nikt się nią nie interesował. Teraz, krówka dobrze podtuczona przyciąga pożądaną uwagę niejednego rzeźnika. □

Zbawiony przez piękno

Szymon Babuchowski

Jego koncepcja sztuki chrześcijańskiej była jedną z najważniejszych w XX wieku, ale do wiary w Chrystusa dochodził drogą niepokojnych poszukiwań. 45 lat temu zmarł Jacques Maritain.

Dla tych, którzy znają jego pisma, być może zaskoczeniem będzie fakt, że wybitny francuski filozof i teolog, współtwórca personalizmu i jeden z najważniejszych świeckich uczestników Soboru Watykańskiego II, w wieku dwudziestu lat złożył wraz z żoną przysięgę, że jeśli nie odnajdzie prawdy, popetni samobójstwo.

W poszukiwaniu sensu

Jego głębokie pragnienie prawdy rodziło się w atmosferze Sorbony początku XX wieku. Młody Jakub, wnuk znanego polityka Juliusza Favre'a, był wówczas mocno rozczarowany uniwersytetem i prądami umysłowymi tamtego czasu: scjentyzmem, sprowadzającym świat do praw matematycznych, i – z drugiej strony – relatywizmem, negującym możliwość obiektywnego poznania. Jacquesa i jego przyjaciółkę Raissę Umancewą z nowożytnych myślicieli pociągali jedynie Spinoza i Nietzsche, bo ich filozofia wydawała im się przynajmniej wolna od kompromisów. Jednak ani Spinoza nie doprowadził ich do żadnych konkretnych przekonań, ani pogarda wobec słabych, prezentowana przez Nietzschego, nie była czymś, na co mogli się zgodzić. Stawiali najważniejsze pytania: dotyczące Boga, Jego dobroci, wszechmocy i obecności cierpienia w świecie. Raissę doprowadziły one najpierw do wniosku, że Bóg nie istnieje. Jacques poszukiwał jeszcze tego sensu w walce o los ludzi biednych, ale i jego dosięgała już rozpacz. Mając po dwadzieścia lat, już jako małżonkowie podjęli postanowienie: dadzą życiu na pewien czas kredyt zaufania, w nadziei, że odstąpi się przed nimi sens bytu i odnajdą wartości, dla których warto żyć. Jeśli jednak eksperyment się nie powiedzie, popetnią samobójstwo – jako protest przeciw światu, w którym cierpienia nie da się w żaden sposób usprawiedliwić.

I właśnie wtedy na ich drodze stanął człowiek, który skierował myśli obojga na nowe tory. Tym kimś był Henri Bergson – francuski filozof, twórca intuicjonizmu. To on obudził w nich na nowo przekonanie, że prawda istnieje, i – w przeciwieństwie do zbliżowanych wykładowców z Sorbony – skierował ich umysł ku metafizyce. Drugą taką postacią był nowy przyjaciel małżonków, francuski pisarz katolicki Léon Bloy – w młodości agnostyk pełen nienawiści do Kościoła, sam nawrócony pod wpływem Julesa Barbeya d'Aureville'ego, również pisarza. Teraz to on sprawił, że problem Boga zaczął nurtować młodych małżonków. Ostateczną

decyzję Jakuba o chrzcie przyspieszyła ciężka choroba Raissy, w lutym 1906 r. To wtedy rzucił się na kolana i po raz pierwszy odmówił Modlitwę Pańską. Ona z decyzją zwlekąta nieco dłużej, ale ostatecznie 11 czerwca 1906 r. oboje stawili się w kościele św. Jana Ewangelisty na Montmartrze. Wraz z nimi przyjęła chrzest także siostra Raissy, Wera. Resztę życia małżonkowie mieli poświęcić wierze – Jakub przez tworzenie dzieł filozoficznych, Raissa przez mistyczne wiersze i powieści. Po śmierci żony w 1960 r. zamieszkał we wspólnocie Małych Braci od Jezusa w Tuluzie, a trzy lata przed śmiercią stał się jednym z nich.

Bóg jest pięknem

Fascynująca jest ta historia o ludziach, którzy nawzajem prowadzili siebie do Boga; o tym, jak jedno nawrócenie pociągało za sobą kolejne. Ale równie ciekawy okazuje się wątek sztuki, która – równoległe do tych wydarzeń – dyskretnie pociągała Jakuba i Raissę w stronę Ewangelii. Od samego początku znajomości Jacques był przewodnikiem swojej przyjaciółki po świecie malarstwa. Zabierał ją do Luwru, a potem toczyli długie dyskusje o sztuce. W arcyciekawych wspomnieniach, wydanych dekadę temu przez Frondę pod tytułem „Wielkie przyjaźnie. Poszukiwanie sensu w czasach zwątpienia”, żona filozofa opowiada, że większość ich ulubionych obrazów przedstawiała „zwiastowania, nawiedzenia, narodzenia, ukrzyżowania, madonny, aniołów, apostołów i świętych. (...) Podziwialiśmy, kochaliśmy piękno, które zawierało to orędzie, nie znając jeszcze jego prawdy”.

Nawrócenie tych dwojga rodziło się więc także pod wpływem kontaktu z książ-

kami i obrazami. Słowa Dostojewskiego o tym, że piękno zbawi świat, w ich przypadku nabierały dosłownego, osobistego wymiaru. Nic więc dziwnego, że tyle miejsca w swoich pracach Jacques Maritain poświęcił właśnie kategorii piękna.

„Piękno jest jedną z nazw Boga” – pisał w „Sztuce i mądrości”. „Bóg jest samym pięknem, ponieważ daje piękno wszystkim stworzeniom odpowiednio do właściwości każdego i ponieważ jest przyczyną każdej harmonii i każdej jasności. (...) I wszelkie połączenie dźwięków, wszelka harmonia, wszelka zgoda, wszelka przyjaźń, wszelki związek, jakkolwiek by on był między istotami, pochodzi od boskiego piękna, wzoru pierwotnego i nadwznieśnego wszelkiej harmonii, która łączy wszelkie rzeczy i przyciąga je wszystkie do siebie” – czytamy w tym traktacie. O artyście zaś pisze Maritain, że jest „jakby towarzyszem Boga w tworzeniu pięknych rzeczy. (...) Tworzenie artystyczne nie kopiuje tworzenia Boga, ono je kontynuuje”. Jakże to bliskie słowom Jana Pawła II zapisanym w „Liście do artystów”: „Nikt nie potrafi zrozumieć lepiej niż wy, artyści, genialni twórcy piękna, czym był ów pathos, z jakim Bóg u świtu stworzenia przyglądał się dziełu swoich rąk. Nieskończenie wiele razy odbłask tamtego doznania pojawiał się w waszych oczach, artyści wszystkich czasów, gdy zdumieni tajemną mocą dźwięków i słów, kolorów i form, podziwialiście dzieła swego talentu, dostrzegając w nich jakby cień owego misterium stworzenia, w którym Bóg, jedyny Stwórca wszystkich rzeczy, zechciał niejako dać wam udział”.

Artysta ma być święty

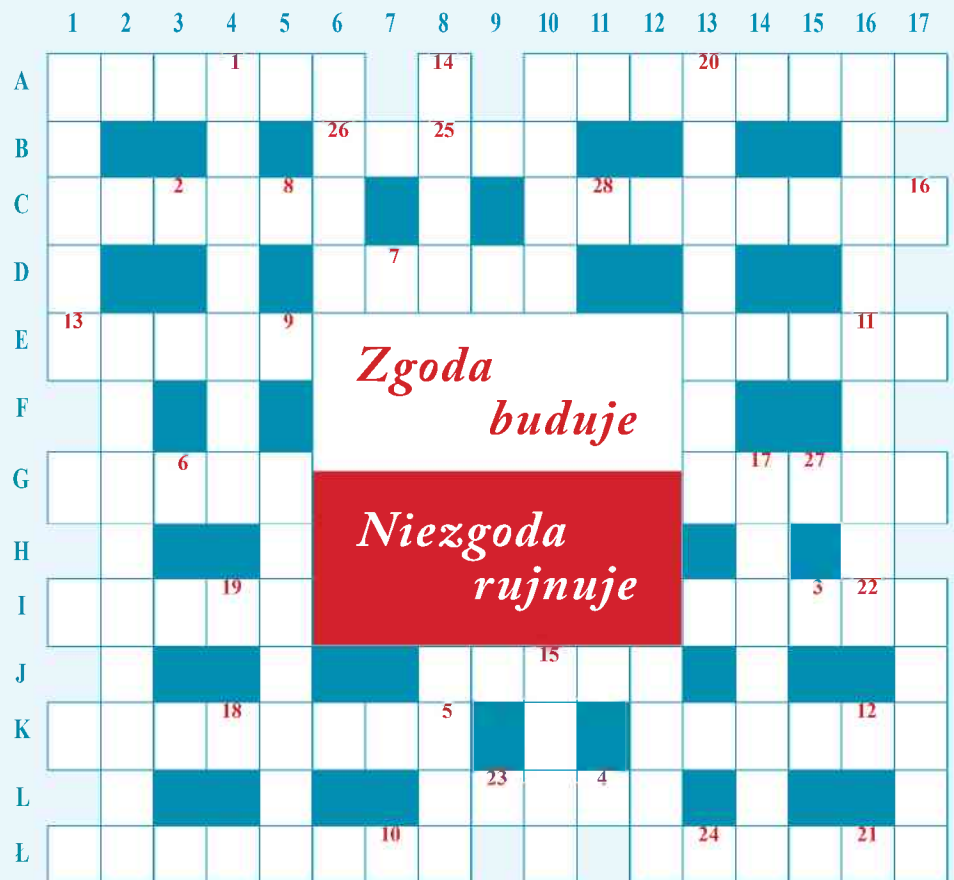
Szczególne miejsce poświęca Maritain w swoim traktacie sztuce chrześcijańskiej. Jednak przez te słowa „nie rozumiemy sztuki kościelnej, sztuki określonej przez obiekt, cel, prawo ustalone, która jest tylko punktem zastosowania specjalnym i wzniosłym sztuki”.

ciąg dalszy na str. 13

Poziomo: A-1. Kończy zdanie. A-10. Pododdział kawalerii dowodzony przez rotmistrza. B-6. Pracuje w tkalni. C-1. Bóg światła słonecznego wg mitologii greckiej. C-10. Darowanie kary, utaskawienie. D-6. Tomasz z redakcji Gł.Kat. E-1. Cerkiewny obraz. E-13. Rolnik. G-1. Ptak - „amator wiśni i czereśni. G-13. Dokument kontroli jakości. I-1. Czarna śmierć - zakaźna choroba bakteryjna. I-13. Roślina o dużych, białych kwiatach. J-8. „Niewiadoma matematyczna. K-1. Grządka obsadzona kwiatami. K-12. Osiem dni po Bożym Ciele. L-8. Mebel z półkami. Ł-1. Zawodnik uprawiający japońską sztukę samoobrony. Ł-12. Przeciwwstawienie się atakowi.

Pionowo: 1-A. Tkanina o kolorze płowokasztanowo-cynamonowo-ziemisto-żółtym. 2-E. Właśnie ją rozwiązujesz. 4-A. Ogół ludzi narodowości polskiej lub o polskich korzeniach, zamieszkujący tereny poza Polską. 5-G. Zespół składający się z czterech wykonawców. 6-A. Jeden z „trzech muszkieterów. 8-A. Zespół kości łączący kończynę górną z tułowiem. 8-J. Popularna nazwa jaj ryb. 10-A. Napad gniewu, złości; furia. 10-J. Na krowiej głowie. 12-J. „Piąte u wozu jest zbędne. 13-A. Dzierżawa placówki handlowej lub usługowej. 14-G. Rolniczy ciągnik. 16-A. Pawę z redakcji Gł.Kat. 17-I. Meksykański suflent kwitnący tylko jeden raz. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 28 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 9/2018: „Mateusz Lis”.

Poziomo: goniec, empatia, obsuw, trud, Anna, pole, Adam, opat, spór, sala, Etna, anemia, wieża, Titanic, hetman. **Pionowo:** roszada, drapieżnik, olszynka, arena, inwar, anons, cecha, gmach, spust, gawot, trupa, plandeka, Filadelfia, traktat. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Prowadzący w ekstraklasie przed 33. kolejną piłkarze Lecha przegrali z Górnikiem Zabrze 2:4 i stracili pozycję lidera na rzecz Legii. Broniąca tytułu Legia pokonała Koronę 3:1 i ma na koncie 60 pkt., o 2 więcej od „Kolejorza”. Pozostałe wyniki „grupy mistrzowskiej”: Wisła Płock – Zagłębie Lubin 1:2, Jagiellonia (wicelider) – Wisła Kraków 0:1, Arka Gdynia – Piast 1:5.

☺ W „grupie spadkowej” Pogon Szczecin pokonała Sandecję 2:0 i jest bliska zapewnienia sobie utrzymania w ekstraklasie. Sandecja zamyka tabelę z 28 pkt. Drugim kandydatem do spadku jest Bruk-Bet Termalika-Nieciecza, która przegrała 2:4 z Cracovią. W ostatnim meczu tej grupy Śląsk Wrocław – Lechia padł wynik 3:1.

☺ Polska przegrała w Budapeszcie z Kazachstanem 1:6 w swoim ostatnim występie na mistrzostwach świata Dywizji 1A w hokeju na lodzie. Taki wynik oznacza, że biało-czerwoni zostali zdegradowani i w przyszłym roku będą występować na trzecim poziomie. Potwierdza to kryzys hokeja w naszym kraju. Polakom udało się w grupie pokonać jedynie Słowenię 4:2, ale przegry-

wali kolejno z Włochami 1:3, Wielką Brytanią 3:5 i Węgrami 2:3. Awans do elity wywalczyli Brytyjczycy i Włosi.

☺ Reprezentacja Polski w tenisie stołowym mężczyzn przegrała z Koreą Płd. 0:3 i Indiami 2:3 w grupie D drużynowych mistrzostw świata w szwedzkim Halmstad.

☺ Piłkarze ręczni PGE VIVE Kielce, którzy przegrali w rewanżowym meczu ćwierćfinału Ligi Mistrzów z Paris Saint-Germain 32:35, nie zagrają po raz czwarty w historii klubu w Final Four tych rozgrywek. Do finału awansowały aż 3 francuskie zespoły.

☺ Mierzejewski został wybrany piłkarzem roku w australijskiej ekstraklasie. Sydney FC, w której gra Polak nie został mistrzem, ale Mierzejewski miał świetny sezon, strzelił 13 goli i miał 8 asyst.

☺ Polskie florecistki zajęły 5 miejsce w zawodach drużynowego Pucharu Świata w niemieckim Tauberbischofsheim. Zwyciężyły Rosjanki, które w finale wygrały z Włoszkami 45:36.

☺ Tenis. W rankingu WTA Tour Agnieszka Radwańska spadła o jedno miejsce i zajmuje 30 pozycję. Agnieszka z powodu kontuzji

opuściła turniej w Madrycie. Iga Świątek, która w turnieju ITF w Charleston w USA w I rundzie eliminacji pokonała 6:3, 6:3 reprezentantkę gospodarzy Boren, awansowała w rankingu o 200 pozycji, ale jest na miejscu 422. Matkowski i Amerykanin Monroe przegrali z brytyjsko-chorwackim duetem Inglot i Skugor 7:5, 3:6, 9-11 w półfinale debła turnieju ATP na kortach w Budapeszcie.

☺ Sulęcki przegrał na punkty w Nowym Jorku pojedynkę bokserski z Amerykaninem Jacobsem, byłym mistrzem świata. Cała walka była bliska remisowi. 28-letni Sulęcki poniósł pierwszą porażkę w karierze, ale pokazał się z dobrej strony.

☺ Washington Wizards przegrali we własnej hali z Toronto Raptors 92:102 w meczu 1. fazy play off i w rywalizacji do 4 zwycięstw przegrali z Toronto 2:4. Gortat dla Wizards zdobył tylko 2 pkt., miał też 7 zbiórek, 2 asysty, jeden blok i 2 straty.

☺ Przed meczem Legia – Korona na trybunach stadionu przy Łazienkowskiej pojawił się transparent ze słowami wsparcia dla dwuletniego Alfiego Evansa – „Save Alfie! Evans Alfie walczy, jesteśmy z Tobą!”. □

Irena Sendler

Une Juste parmi les Justes polonais.

Parmi les patrons de l'année 2018, les députés polonais ont choisi Irena Sendler, à l'occasion du dixième anniversaire de sa mort, le 12 mai 2008. Pendant la Seconde Guerre mondiale, elle s'est distinguée notamment au sein du Conseil d'aide aux Juifs, « Żegota », en contribuant à sauver de l'Holocauste environ 2 500 enfants juifs. La Diète a voulu ainsi rendre « hommage à celle, qui, avec le plus grand dévouement, a œuvré pour sauver d'autres hommes ».

Irena Sendler, née Krzyżanowska, a vu le jour à Varsovie le 15 février 1910. Elle est la fille unique de Stanisław Krzyżanowski et de Janina Grzybowska. Le père, médecin, membre du parti socialiste polonais, avait pris part à la révolution de 1905. Quand Irena a deux ans, la famille déménage à Otwock, au sud-est de Varsovie, où se trouve une communauté juive nombreuse. Au contact des enfants juifs, Irena apprend le yiddish. Le père décède en 1917 du typhus. En 1920, La veuve et sa fille s'installent à Tarczyn, puis à Piotrków Trybunalski, dans la région de Łódź, où vivait la famille maternelle. Irena y fait ses études secondaires et fait partie du mouvement scout. Après le bac en 1927, elle s'installe à Varsovie pour faire des études de droit à l'université. Mais après deux ans, elle s'oriente vers la philologie polonaise. Durant cette période, elle est membre de l'Union de la jeunesse démocratique polonaise. Elle manifeste contre les mesures discriminatoires dont les étudiants juifs font l'objet à l'université durant les années trente. Cela lui vaut des attaques de la part des étudiants d'extrême-droite. Suspendue de l'université, elle passera ses examens en 1939. Entre-temps, en 1931, elle se marie avec Mieczysław Sendler dont elle a fait la connaissance à Piotrków. Durant cette période, en 1932, elle commence à travailler au service d'aide à la mère et à l'enfant de l'Université

libre de Pologne. Elle travaillera aussi dans différents services d'aide sociale de la mairie de Varsovie.

Sous l'occupation allemande, tandis que son mari est prisonnier en Allemagne, Irena est assistante sociale dans les services de la mairie. Elle suit aussi une formation d'infirmière dispensée par la Croix rouge polonaise. Ses activités l'amènent à organiser un groupe de personnes, destiné à venir en aide aux habitants du ghetto malgré l'interdiction des autorités allemandes. Elle obtient un laissez-passer dans le cadre de la lutte contre les maladies contagieuses ce qui lui permet d'entrer et de sortir librement du ghetto, ce qu'elle fera jusqu'en janvier 1943 avec d'autres collègues. Elles introduisent des vaccins contre le typhus, mais aussi de la nourriture, des vêtements, des médicaments et de l'argent. Elles font aussi sortir des enfants, leurs donnent des faux papiers et les placent dans des orphelinats tenus par des congrégations religieuses. Tous les moyens sont bons pour extirper les enfants du ghetto. Les plus petits étaient sortis, enfermés dans des caisses ou des sacs placés dans des ambulances, des camions de pompiers, des tramways. D'autres étaient passés par les égouts ou par les caves des maisons avoisinantes ou encore par le palais de justice de la rue Leszno.

En septembre 1942, la romancière Zofia Kossak-Szczucka crée le Comité provisoire d'aide aux Juifs qui deviendra en décembre le Comité d'aide aux Juifs « Żegota » et sera placé sous l'autorité du gouvernement polonais en exil à Londres. Irena Sendler entre en contact avec le Comité et y intègre son groupe clandestin. Cela lui permet d'avoir plus de moyens d'action et de moyens financiers. Elle prend la tête du département de l'enfance qui existera jusqu'à la fin de l'occupation. C'est plus de mille enfants qui sont pris en charge par le département qui compte de nombreux

collaborateurs. Irena Sendler gère un fichier des enfants bénéficiaires de l'aide de Żegota. Dénoncée, elle est arrêtée en octobre 1943 par la gestapo. Elle est torturée et condamnée à mort mais ne trahit pas son réseau. Le Comité Żegota réussit à la faire sortir de prison avant son exécution. Elle reprend son activité. À l'éclatement de l'insurrection de 1944, elle enterre ses listes de noms qui seront retrouvés après la guerre. Pendant l'insurrection, elle travaille comme infirmière.

La paix revenue, Irena Sendler remet ses précieuses listes à Adolf Berman, secrétaire du Comité Żegota et président du Comité central des Juifs polonais. Elle est engagée comme adjointe du service de l'aide sociale de la mairie de Varsovie qui vient en aide aux enfants, aux personnes âgées et aux malades. Plus tard, elle travaillera encore dans des domaines liés à la protection sociale et à la santé. Compte tenu de ses liens avec la Résistance intérieure et le gouvernement en exil, elle est souvent interrogée par les services de sécurité.

Restée discrète sur son activité pendant la guerre, elle reçoit, en 1965, le titre de Juste parmi les Nations, décerné par l'institut Yad Vashem, mais elle n'aura l'autorisation de se rendre en Israël qu'en 1983 pour recevoir son prix et planter un arbre à son nom. Elle recevra encore de nombreuses distinctions, notamment l'Ordre de l'Aigle blanc polonais en 2003. En 2007, le président Lech Kaczyński a proposé sa candidature au prix Nobel de la paix, mais elle n'a pas été retenue. Irena Sendler s'est éteinte à l'âge de 98 ans, le 12 mai 2008. □

Miłość to jedyna droga

Miłość to jedyna droga

To nie gadające głowy. Świetnie napisane dialogi tchną autentycznością i życiową prawdą, a przecież ewangelista i apostoł rozmawiają o najważniejszych sprawach związanych z wiarą. W wielu filmach religijnych wychodzi to drętwie i nienaturalnie. Widzimy, że od czasu obrazu „Łaski pełna” Hyatt znacznie wzbogacił swój warsztat reżyserski. W scenach rozmów nie zabrakło też akcentów humorystycznych. – Dajesz się pojąć, raz jeszcze, znów rozłościę Nerona, no i ponoć znalazłeś czas, żeby puścić z dymem potowę Rzymu – wita Pawła jego wierny przyjaciel, gdy po raz pierwszy odwiedza go w więzieniu. To tylko jeden z przykładów.

Z pewnością atutem filmu jest dobrze dobrana obsada. W roli Łukasza wystąpił Jim Caviezel, a Pawła przejmująco zagrał James Faulkner. Obaj dali popis swoich aktorskich możliwości. Dla Caviezela była to pierwsza rola w filmie o tematyce religijnej od czasu „Pasji” Mela Gibsona.

ciąg dalszy ze str. 2

Niedawno gościła na naszych ekranach „Maria Magdalena”, film również wykorzystujący wątki ewangeliczne, którego reżyser uwspółcześnił je w duchu obowiązującej obecnie w mediach poprawności politycznej. Z optykanym rezultatem. Swoim filmem Hyatt udowodnił, że na podstawie Nowego Testamentu można nakręcić dobry i atrakcyjny film, nie przekładając Biblii dosłownie na ekran, ale zachowując jej przesłanie. A owo przesłanie można znaleźć w słowach: „Miłość to jedyna droga”. Wypowiada je apostoł w czasie rozmowy z ewangelistą. Ważne, że „Paweł, apostoł Chrystusa” również nawiązuje do współczesności. Od lat przecież w różnych stronach świata trwają krwawe prześladowania chrześcijan, a wiarę usiłuje się wypchnąć ze sfery publicznej.

Paweł, apostoł Chrystusa, reż. Andrew Hyatt, wyk.: Jim Caviezel, James Faulkner, Olivier Martinez, Joanne Whalley, John Lynch, USA 2018. □

Edward Kabiesz (Gość Niedzielny)

Hanna Chrzanowska Błogosławioną

Hanna Chrzanowska, prekursorka domowej opieki nad chorymi i współpracownica Karola Wojtyły, została błogosławioną. Pielęgniarstwo było dla niej powołaniem, a pomoc cierpiącym nie poświęceniem, lecz życiową pasją – w pominięciu ci, którzy ją znali.

Hanna urodziła się 7 października 1902 r. w Warszawie. Jej ojciec, Ignacy Chrzanowski pochodził z katolickiej rodziny podlaskich ziemian, a matka Wanda z domu Szlenkier, pochodziła z ewangelickiej rodziny zamożnych warszawskich przemysłowców. Ciotka – Zofia Szlenkierówna, była fundatorką szpitala dziecięcego w Warszawie oraz dyrektorką Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa. Obie rodziny znane były z rozległej działalności dobroczynnej. „Chrzanowscy nie naprzykrzali się Panu Bogu, ale wartości chrześcijańskie były bliskie tej rodzinie” – mówił PAP delegat abpa krakowskiego ds. kanonizacji ks. dr Andrzej Ścąber. „Na pierwszym miejscu w domu Chrzanowskich stał człowiek i jego potrzeby, wartości humanistyczne. Obok był Pan Bóg. U Hanny wskutek osobistych doświadczeń zostało to później przewartościowane: Bóg w centrum, a od Boga wychodzi ku drugiemu człowiekowi” – podkreślił ks. Ścąber. Gdy Hanna miała 8 lat, rodzina zamieszkała w Krakowie, gdzie jej ojciec – profesor literatury polskiej – Ignacy Chrzanowski – objął katedrę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po maturze przeszła krótki kurs pielęgniarski, aby nieść pomoc ofiarom wojny polsko – bolszewickiej, a w grudniu 1920 r. rozpoczęła studia polonistyczne na UJ. Przerwała je, gdy powstała Warszawska Szkoła Pielęgniarstwa, do której wstąpiła. Po ukończeniu szkoły w 1924 r. wyjechała na stypendia do Francji i Belgii, gdzie pogłębiała swą wiedzę, w zakresie pielęgniarstwa społecznego. W latach 1926 – 29 Chrzanowska pracowała, jako instruktorka w Uniwersyteckiej Szkole Pielęgniarek i Higienistek w Krakowie. Od 1929 do 1939 r. redagowała miesięcznik „Pielęgniarka Polska” – pierwsze w Polsce czasopismo zawodowe dla pielęgniarek. Uczestniczyła w pracach Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych i brała udział w przygotowaniu, uchwalonej przez Sejm w 1935 r. „Ustawy o pielęgniarstwie”. Przyczyniła się również do powołania w 1937 r. Katolickiego Związku Pielęgniarek Polskich.

Podczas wojny przeżyła ogromną osobistą tragedię. W 1940 r. umarł jej ojciec wywieziony wraz z innymi profesorami UJ do obozu w Sachsenhausen, a brat Bohdan zginął w Katyniu. O więzi, jaka łączyła Hannę z ojcem może świadczyć fakt, że prochy Ignacego Chrzanowskiego, które rodzinie udało się

uzyskać od Niemców, po latach zostały włożone do trumny jego córki. Podczas okupacji Hanna Chrzanowska pracowała w Polskim Komitecie Opiekunów, którym działał pod przewodnictwem abpa Adama Stefana Sapiehy, opiekując się uchodźcami, więźniami i przesiedlonymi. Szczególną troską otacza osierocone dzieci, w tym dzieci żydowskie, poszukując dla nich rodzin zastępczych i bezpiecznych miejsc pobytu. W kwietniu 1945 r. rozpoczęła pracę w Uniwersyteckiej Szkole Pielęgniarek i Higienistek w Krakowie, gdzie kierowała

działem pielęgniarstwa społecznego. Metody pracy pielęgniarek społecznych poznała m.in. podczas półrocznego stypendium w USA. Uczennice i wychowanki nazywały Chrzanowską „Cioteczką”. „Kochałyśmy ją i podziwialiśmy. Była dla nas niekwestionowanym autorytetem” – podkreśla jedna z jej uczennic – Helena Matoga, wicepostulatorka procesu beatyfikacyjnego.

W 1956 r. Chrzanowska została oblatką – związuąc się, jako osoba świecka z opactwem oo. Benedyktynów w Tyńcu. We wrześniu 1957 r. objęła stanowisko dyrektorki Szkoły Pielęgniarstwa Psychiatrycznego w Kobierzynie. Niespodziewana likwidacja szkoły spowodowała, że Chrzanowska przeszła na wcześniejszą emeryturę. Rozpoczęła pracę nad podręcznikiem dla pielęgniarek pracujących poza szpitalem, jednocześnie organizując opiekę nad

obłożnie chorymi samotnymi i opuszczonymi w oparciu o sieć duszpasterstwa parafialnego (...).

W dziele domowej opieki nad chorymi Chrzanowską wspierali ks. Karol Wojtyła, którego poznała w 1957 r. oraz ks. infułat Ferdynand Machaj, proboszcz Bazyliki Mariackiej. Dzięki jej staraniom upowszechnił się zwyczaj odprawiania mszy św. w domu chorego oraz odwiedzin chorych w ramach wizytacji duszpasterskich. W okresie Wielkiego Postu w roku 1960 Hanna Chrzanowska odwiedziła razem z biskupem Karolem Wojtyłą 35 chorych w ich mieszkaniach (...).

Chrzanowska opracowała „Rachunek sumienia pielęgniarki”, w którym zwróciła uwagę na kwestie etyczne. Wskazała w nim na konieczność stałego dokształcania się pielęgniarek, nieopadania w rutynę, wykonywania wszystkich zabiegów, a nie dzielenia ich na „wyższe i niższe”, indywidualnego traktowania każdego chorego, dbanie o jego psychikę i potrzeby religijne. „Ona się nie mogła zatrzymać tylko na zrozumieniu i współczuciu. Myślała, że widziła w cierpiącym chorym przyjaciela, który potrzebuje pomocy” – mówił ks. dr Andrzej Ścąber. „Dbała nie tylko o słabnące ciało, ale też o duszę chorego człowieka. Widziła w chorych psychofizyczną jedność. To jest krakowska matka Teresa” – dodał.

Zmarła w Krakowie 29 kwietnia 1973 r. W testamencie pieniądze, biżuterię, wszystkie rzeczy osobiste, meble, zapisała na rzecz chorych, przekazując jedynie obraz Tadeusza Pankiewicza Opactwu Benedyktynów w Tyńcu i książki Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu. W homilii pogrzebowej kard. Wojtyła powiedział m.in.: „Byłaś dla mnie ogromną pomocą i oparciem. Dziękujemy Bogu za to, że byłaś wśród nas taka, jaka byłaś – z tą Twoją wielką prostotą, z tym wewnętrznym spokojem, a zarazem z tym wewnętrznym żarem; że byłaś wśród nas jakimś wcieleniem Chrystusowych błogosławieństw z Kazania na Górze”.

Jej proces beatyfikacyjny został wszczęty w 1998 r. Imię Hanny Chrzanowskiej nosi Centrum Pomocy Wyřczającej prowadzone przez Małopolskie Hospicjum dla Dzieci oraz Szkoła Policealna Pracowników Służb Medycznych i Społecznych dla Dorosłych w Krakowie.

opr. za wiara.pl

JUST?*ciąg dalszy ze str. 3*

Przedstawiciele rządu uspokajają jednak. Wicepremier Jarosław Gowin mówi, że „z pełnym szacunkiem dla środowisk polonijnych, które wyrażają obawy, że ten dokument może być narzędziem nacisku na Polskę, jeszcze raz chcę podkreślić, że daje on rządowi amerykańskiemu prawo wyłącznie do monitorowania sytuacji. Nie daje żadnych realnych, prawnych instrumentów do nacisku”. Co ciekawe deklaracja ta padła podczas wizyty wicepremiera Gowina w USA w Muzeum Holokaustu.

W podobnym duchu wypowiada się Minister Spraw Zagranicznych Jacek Czaputowicz. Wskazuje on na symboliczny charakter ustawy i dodaje – „Nie przywiązywałbym do tej ustawy zbyt wielkiej wagi, gdyż Polska nie jest w niej wymieniona ani w nazwie, ani w treści”. Jednak minister przyznaje, że „ustawa w szczegółach budzi szereg zastrzeżeń” i mówi: „Nie wiemy, dlaczego wymienia się jedną grupę, w tym przypadku polskich Żydów, którzy byli kiedyś w Polsce, bo mieli tam majątek i nie wiemy, dlaczego ta grupa miałyby być traktowana w sposób uprzywilejowany w stosunku do innych Polaków”. My też tego nie wiemy, ale najwyraźniej dość wątpliwy moralnie „biznes Holocaustu” kręci się coraz mocniej i przyspiesza niemal wprost proporcjonalnie do malejącej coraz bardziej żyjącej jeszcze grupy autentycznych ofiar.

Znacznie bardziej krytyczny od Czaputowicza jest jego poprzednik Witold Waszczykowski. Jako już osoba spoza rządu mówi znacznie mocniej – „To prawo na razie daje jednorazowe uprawnienia sekretarzowi stanu, który za 18 miesięcy ma przedstawić raport, jak zasady przyjęte w deklaracji w Terezynie w 2009 roku są wprowadzane w życie przez te 46 państw, które podpisały tę deklarację. Nie bagatelizowałbym jednak ustawy 447. Może być elementem politycznej rozgrywki, nacisku na Polskę”.

Waszczykowski podkreślił, że deklaracja terezińska chociaż nie ma mocy prawnej, to są jednak środowiska żydowskie, które chciałyby narzucić, by było to prawo międzynarodowe.

Podobne głosy słychać wśród innych polityków Prawa i Sprawiedliwości. Wg senatora Krzysztofa Mroza, jest to bardzo niebezpieczna dla Polski forma „wywierania presji politycznej przez środowiska żydowskie przy wykorzystaniu naszego największego sojusznika i supermocarstwa, jakim są Stany Zjednoczone”.

Po drugiej stronie Gideon Taylor, szef Światowej Organizacji Restytucji Mienia Żydowskiego (WJRO), wydał oświadczenie, w którym stwierdził, że przyjęcie ustawy „jest silnym dowodem niewzruszonego poparcia Ameryki dla tych, którzy przeżyli Holocaust w ich poszukiwaniu sprawiedliwości”. Majątek z „restytuowanego mienia” jednak, choćby ze względu na czynnik biologiczny, raczej do ofiar już nie trafi. Zdaje się, że posłuży komuś innemu.

Stanisław Michalkiewicz, który w tej sprawie alarmował

od początku, potwierdza te fakty: „ustawa przesądza również o innej sprawie – na co mają być przeznaczone przychody z tak zwanej „własności bezdziedzicznej”. Otóż mają być przeznaczone na wspieranie ocalałych z holokaustu, na finansowanie edukacji o holokauście oraz na „inne cele”. Skoro tak, to znaczy, że owa „własność bezdziedziczna” będzie musiała być wyodrębniona, choćby w tym celu, by wiedzieć, jakie przynosi przychody. A jeśli zostanie wyodrębniona, to ktoś będzie musiał nią zarządzać, choćby po to, by te przychody rozdzielać zgodnie z dyspozycją punktu trzeciego ustawy. To zaś oznacza, że środowisko żydowskie zostanie na terenie Polski wyposażone w majątek wartości być może nawet ponad 300 miliardów dolarów – bo taka kwota pojawiła się w liście, jaki Światowa Organizacja Restytucji Mienia Żydowskiego w Nowym Jorku napisała do Ministerstwa Sprawiedliwości w Warszawie. W takiej sytuacji środowisko żydowskie uzyska w Polsce dominującą pozycję ekonomiczną, która natychmiast przełoży się na dominującą pozycję społeczną i polityczną”.

Do tej pory przestrogi red. Michalkiewicza były lekceważone, ale też do tej pory okazało się, że to on miał rację. Co dalej? Czy nie okaże się czasami, że wiceminister Patryk Jaki, który z taką determinacją ściga dla skarbu państwa zagrabione przez samozwańczych „prywatyzatorów” mienie w Warszawie, nie robi tego dla zupełnie nowych właścicieli, czyli amerykańskich Żydów, którzy zresztą w tamtym czasie odwracali się plecami od swoich uboższych braci z Europy Wschodniej?

Czy nie zmieni to relacji Polski z USA? Lobby żydowskie pokazuje, nie po raz pierwszy, że w tym kraju może bardzo dużo. Informacja o tym, że MON Mariusz Błaszczak jedzie do Waszyngtonu, by rozmawiać o zwiększenie obecności sił amerykańskich w Polsce, jeszcze kilka tygodni temu budziłaby raczej pozytywne odczucia. Po przyjęciu uchwały 447, można już jednak patrzeć na ten fakt dwuznacznie... □

Bogdan Usowicz

Zbawiony przez piękno*ciąg dalszy ze str. 9*

Sztuka chrześcijańska w rozumieniu Maritaina „określa się tylko przez osobę, w której się ona znajduje, i przez ducha, od którego ona pochodzi”. „Mówi się sztuka chrześcijańska lub sztuka chrześcijanina, jak się mówi sztuka pszczoły lub sztuka człowieka” – pisał filozof. Nie chodzi więc o to, by tworzyć rzeczy z założenia nabożne czy szustne, ale o to, aby będąc chrześcijaninem, użyć całego swojego talentu i warsztatu do tworzenia rzeczy pięknych. W nich bowiem odbija się Stwórca: „Jeżeli chcecie stworzyć dzieło chrześcijańskie, bądźcie chrześcijanami i szukajcie sposobu stworzenia dzieła pięknego, w które przejdzie wasze serce; nie starajcie się »robić po chrześcijańsku«”.

Sztuka chrześcijańska, według Maritaina, ma więc rodzić się naturalnie, a nie być realizacją założeń, które z góry sobie narzucamy. Artysta chrześcijański nie powinien ograniczać się pod względem tematyki czy gatunku, ale słuchać natchnień pochodzących od Boga. Nie powinien też podporządkowywać

swojego dzieła ewangelizacji, bo w ten sposób będzie miało ono jedynie charakter propagandowy, a sztuka tego nie znosi. „Oswóćcie sztukę, zrobi ona wszystko, czego zechcecie. Jeżeli użyjecie przemocy, nie zrobi nic dobrego. Dzieło chrześcijańskie wymaga, aby artysta był wolny jako artysta” – czytamy w „Sztuce i mądrości”.

Wydaje się, że słowa francuskiego filozofa warte są przemyślenia także przez ludzi współczesnego Kościoła, którzy w myśleniu o sztuce sakralnej często popadają w dwie skrajności: promują pobożny kicz, albo – przeciwnie – sprawne rzemiosło pozbawione ducha. Maritan uczy natomiast, że nie można oddzielać sztuki od wiary: „Dzieło chrześcijańskie wymaga, aby artysta jako człowiek był święty. Wymaga ono, aby był objęty miłością. Może robić wtedy, co chce. Tam, gdzie dzieło nie daje czystego dźwięku chrześcijańskiego – to znaczy, iż w czystej miłości czegoś zabrakło”. □

Szymon Babuchowski (Gość Niedzielny)

Kaplice Pokoju

W Niepokalanowie powstaje Światowe Centrum Modlitwy o Pokój – Gwiazda w Koronie Maryi.

Śród wszystkich krajów świata, tylko w dwunastu miejscach powstaną Kaplice Pokoju – „Dwanaście Gwiazd w Koronie Maryi Królowej Pokoju”, które pomimo odległości i różnic czasowych, utworzą Światowe Centrum Modlitwy o Pokój. Pod opieką Matki Bożej, trwać będzie w nich wieczysta adoracja Najświętszego Sakramentu. Na liście znalazła się Polska, a na miejsce utworzenia Kaplicy Pokoju wybrano Niepokalanów. Jak do tego doszło?

Św. Maksymilian Kolbe pisze do nas list

Idea utworzenia w Bazylice w Niepokalanowie, kaplicy, w której trwałaby wieczysta adoracja Najświętszego Sakramentu była od wielu lat pragnieniem, ale też wielką potrzebą duchową oo. Franciszkanów, lokalnej wspólnoty parafialnej i pielgrzymów, licznie odwiedzających to szczególne miejsce. To pragnienie urzeczywistniło się dopiero w 2017 roku.

– Początkowo sądziliśmy, że kaplica służyć będzie lokalnej spowiedności i pielgrzymom. Jednak wydarzyło się coś niezwykłego, co odczytujemy jako znak szczególnej ingerencji Boga. Utworzenie kaplicy adoracji wymagało przebudowy Bazyliki. Zwróciłem się do naszego klasztorowego archiwum z prośbą o zdjęcia, które dokumentowały, jak budowana była wcześniej nasza świątynia. Oprócz zdjęć, otrzymałem również list św. Maksymiliana Kolbe, który z misji w Japonii, w 1934 roku, pisał, jak wyobraża sobie bazylikę

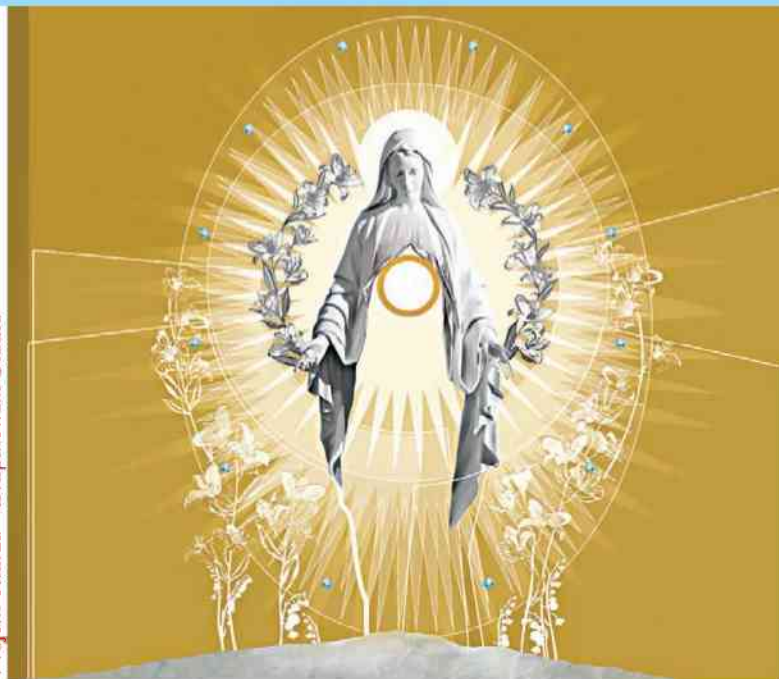
o niej. Oto co pisze z Japonii:

"Zapewne 'bazylika' będzie spora wedle potrzeby, ale uboga i piękna harmonią wszystkich części, zgranych do jej jedynego celu: zbawić i uświęcić jak najwięcej dusz przez Niepokalaną. Zresztą nie będzie tam nic, co by nie było do tego celu potrzebne... Wyobrażam sobie piękną figurę Niepokalanej w wielkim ołtarzu, a na jej tle pomiędzy rozłożonymi rękami monstrancja w ciągłym wystawieniu Przenajświętszego Sakramentu. Bracia na zniechęć adorują. Kto zagląda do kościoła 'bazyliki' pada na kolana, adoruje, spogląda na twarz Niepokalanej, odchodzi, a Ona z Panem Jezusem jego sprawę załatwia. I załatwia sprawy misyjne, twardych opoczystych serc pogańskich. Ponad figurą w witrażu (ścianie) piękny obraz Serca Pana Jezusa."

(List bł. Maksymiliana M.K. do o. Floriana Koziury, Nagasaki, 17.05.1934).

w Niepokalanowie i ołtarz adoracji Najświętszego Sakramentu. Chociaż ten list był wcześniej wydany w oficjalnych Pismach o. Maksymiliana, nie znam jego treści. Byłem zdumiony faktem, że nasz projekt kaplicy pokrywał się z wizją św. Maksymiliana Kolbe! – mówi o. Andrzej Sasiadek OFMConv proboszcz parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Niepokalanowie.

Projekt Kaplicy Adoracji w Niepokalanowie został przygotowany w pracowni Drapikowski Studio, gdańskich artystów Mariusza i Kamila Drapikowskich. Ołtarz Adoracji do kaplicy wykonany będzie ze złota, srebra i kryształu. Punktem centralnym będzie naturalnej wielkości, wykonana ze srebra postać Maryi z otwartymi w geście zaproszenia dłońmi. Eucharystyczny Chrystus (Monstrancja) znajdzie się pod sercem Maryi, w dużej 20 cm rozświetlonej Hostii, ukazanej spod rozchylonych szat Niepokalanej. Postać Maryi otaczać będzie wieniec ze srebrnych lilii. Lilie odzwierciedlone będą także w kolejnych warstwach kryształu. Podświetlone od spodu lilie, razem ze słonecznymi promieniami rozchodzącymi się wokół Maryi, tworzyć będą świetlistą, niemal niematerialną poświatę, podobną do tej, w której ukazała się Maryja, podczas objawień w Lourdes, Guadelupe i Fatimie. Na jednej z warstw kryształu znajdzie się 12 szlifowanych kamieni,

Projekt ołtarza – Drapikowski Studio

symbolizujących 12 gwiazd z apokaliptycznej wizji św. Jana, które także znajdują swe odzwierciedlenie na Cudownym Medaliku z Niepokalanowa.

– To niesamowite, ale wychodzi na to, że naszym projektem spełniamy pragnienie św. Maksymiliana Kolbe sprzed blisko 100 lat! – dodaje o. Andrzej Sasiadek.

Kolejny znak od Boga

Nieoczekiwanie, w listopadzie 2017 roku, Stowarzyszenie Regina della Pace, zwróciło się do wspólnoty klasztornej i parafialnej, z prośbą, aby w Bazylice niepokalanowskiej utworzyć Światowe Centrum Modlitwy o Pokój.

Communita Regina della Pace, realizując duchowy testament św. Jana Pawła II, który w swoim nauczaniu nieustannie wskazywał na znaczenie i potrzebę modlitwy przed Chrystusem Eucharystycznym, w 2008 roku podjęła dzieło stworzenia na świecie 12 ośrodków wieczystej adoracji Najświętszego Sakramentu, tzw. Dwanaście Gwiazd w Koronie Maryi Królowej Pokoju, w których znajdować się będą kaplice modlitwy o pokój. Kaplice Pokoju powstaną na wszystkich kontynentach, aby w ramach idei propagowania pokoju i pojednania między ludźmi, stworzyć Światowe Centrum Modlitwy o Pokój i tańcuchem modlitwy objąć całą ziemię.

– To był kolejny znak z nieba, że Kaplica Adoracji w Niepokalanowie powinna powstać i że będzie to miejsce wyjątkowe. Miejsce, stanie się Centrum Modlitwy o Pokój i pojednanie między ludźmi. Nie tylko o pokój na świecie, ale też o pokój w nas samych, w naszych rodzinach, w Ojczyźnie. – podkreśla o. Andrzej Sasiadek.

Dotychczas powstało sześć Kaplic Pokoju: – Betlejem w Izraelu, – Medjugorje w Bośni i Hercegowinie, – Oziornoje w Kazachstanie, – Jamusukro na Wybrzeżu Kości Słoniowej, – Namyang w Korei Południowej i – Kibeho w Rwandzie. Siódma Kaplica Pokoju ma powstać w Dagupan na Filipinach. Każdy z ołtarzy do Kaplic Pokoju błogosławiony jest przez Ojca Świętego.

Polska Kaplica Pokoju w Niepokalanowie będzie ósmą Gwiazdą. Niepokalanów wybrano, ponieważ jest miejscem naznaczonym obecnością św. Maksymiliana Kolbe, który w czasie II wojny światowej, złożył swoje życie w ofierze miłości i pokoju za drugiego człowieka, wcześniej zawierając je bezgranicznie Maryi Niepokalanej.

Konsekracja Kaplicy Pokoju w Niepokalanowie planowana jest na 1 września br. Data jest znamienna – trudno o bardziej wyraziste nawiązanie do potrzeby nieustającej modlitwy w intencji pokoju, niż kolejna rocznica wybuchu II wojny światowej. W 2018 roku, przypada także stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości.

ciąg dalszy na str. 16

„Ale wy też świadczycie...” (J 15, 27)

ks. Michał Ogródnik TChr – Neoprezbiter

Ostatnie tygodnie okresu wielkanocnego przeprowadzają nas w liturgii słowa od tematyki Dobrego Pasterza – powołania, do tu jemniący Zesłania Ducha Świętego.

Nietrudno zauważyć ten związek w kontekście kapłaństwa. Przez włożenie rąk biskupa zostaje udzielony Duch Święty tym, którzy mają spełniać tę wielką posługę. Jednak każdy z nas, już w sakramencie chrztu otrzymał „nowe życie z wody i Ducha Świętego” (z *Obrzędów Sakramentu Chrztu*), sakrament bierzmowania dał nam pełnię Jego darów. Związek powołania i darów Ducha Świętego możemy zrozumieć, jeśli na samo pojęcie „powołania” spojrzymy w szerszym kontekście. Każdy z nas jest powołany. Nie znaczy to, że trzeba zostać kapłanem, bratem zakonnym czy siostrą zakonną. Jako chrześcijanie jesteśmy powołani do świętości, a poszczególne drogi do niej są naszymi małymi powołaniami tutaj, na ziemi.

Idąc ku świętości, zostaliśmy wyposażeni przez sakramenty chrztu i bierzmowania w dary Ducha Świętego, które pomagają nam ten cel osiągnąć. Jak pisze św. Paweł: „Owocem zaś Ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie”. (Ga 5, 22) Są one pomocą dla nas. Nierzadko, nie zdajemy sobie nawet sprawy, że takie „umiejętności” posiadamy.

Uroczystość Zesłania Ducha Świętego, przypomina nam o tych wszystkich wspaniałych darach, których On sam nam udziela. Pomagają one w wypetnieniu naszego powołania. Powołania do świętości. Mogą się pojawić pytania: „Ale jak, na co dzień to sobie przypominać?”. Ponownie z odpowiedzią przychodzi nam św. Paweł: „Mając życie od Ducha, do Ducha się też stosujemy” (Ga 5, 25). Jest to jasne wskazanie, aby w życiowych wyborach, postawach i trudnościach codzienności, mieć właśnie ten punkt odniesienia: otrzymałem dar i teraz go wykorzystam.

Postawa zwracania uwagi na to, co otrzymaliśmy od Ducha Świętego, pozwoli nam dostrzegać działanie Boga w naszym codziennym życiu. Takie „dostrzeganie” sprawi, że będziemy zauważali coraz więcej interwencji Bożych, co będzie przepętniało nas radością i jeszcze większą chęcią korzystania z darów Ducha, aby otrzy-

Święcenia kapłańskie w Olsztynie

mywać jeszcze więcej. Osoba obdarowana i radosna, nie zatrzymuje tej radości dla siebie, ale chce się nią dzielić z innymi. Jest świadkiem tego, czego doświadczyła – miłości Boga do samego siebie, miłości Boga do człowieka. To dzielenie się radością z innymi jest wyraźnym świadectwem działania Ducha Świętego. Dzięki nam świadomość Jego działania może się rozszerzać na cały świat. Jak sam Jezus Chrystus powiedział: „Gdy przyjdzie Paraklet, którego Ja wam poślę od Ojca, Duch Prawdy, który od Ojca pochodzi, On zaświadczy o Mnie. Ale wy też świadczycie, bo jesteście ze Mną od początku” (J 15, 26–27). Jesteśmy z Jezusem od początku. Od chrztu, przez bierzmowanie, po całe nasze życie. Świadczymy o tym, co zostało nam udzielone – dary Ducha. To one pozwalają nam przeżywać codzienność w radości i świadomości naszego powołania. Powołania realizowanego dzięki darom Ducha Świętego. Powołania każdego chrześcijanina, powołania do świętości. □

Dla kandydatów do bierzmowania *ciąg dalszy ze str. 5*
Pamiętam, jak pewien kapłan zapytany, spod jakiego jest znaku, ku zdziwieniu miłośników astrologii, odparł zwyczajnie: spod znaku krzyża świętego.

O krzyżu można dziś dużo i pięknie mówić, zwłaszcza, gdy się kogoś do czegoś chce zmusić, szczerze lub tanio pocieszyć, ulżyć w cierpieniu lub czasem cierpienia dodać. Trzeba brać krzyż swój i naśladować Jezusa, by być godnym Mistrza, ale bardziej go dźwigać samemu, niż innym nakładać. Czynić znak krzyża trzeba odpowiedzialnie, pamiętając, że Jezus cierpliwie i roztropnie objawiał uczniom swą tajemnicę. Chyba nie wszystko da się krzyżem opieczetować. Ten znak zawsze pozostanie głupstwem w oczach tego świata i haniebnym zgorszeniem dla wielu braci w wierze. Krzyż – znak jedności – był i pozostanie znakiem niezgody i podziału, któremu sprzeciwić się będą. Co więcej, wydaje się, że wielu do takiego sprzeciwu jest zmuszonych, o ile ich życie nie odpowiada tajemnicy, jaka zawarta jest w tym znaku. Może, więc właśnie oni są bardziej czytelni, zrozumiali, aniżeli tacy, co zachowują się niczym zalotna nastolatka, która w zgodzie z modą, przed pójściem na dyskotekę, wiesza krzyż na szyi, jako gustowny element skąpej

garderoby. Ten znak, mimo iż po ludzku oznacza przegraną, ostatecznie prowadzi do zwycięstwa – bardziej w porządku nadprzyrodzonym niż ludzkim. Zewnętrznie można przegrać, faktycznie odnosząc zwycięstwo. Trudno z trwogą nie zapytać, czy nie może być odwrotnie? (...).

Teraz, zadumajmy się nad znakiem krzyża, który może i jest zawieszony na ścianie mego mieszkania, ale ja o nim nie pamiętam i zachowuję się tak, jakby to był tylko element dekoracyjny. Pomyślcie, jakie znaczenie dla mnie ma Krzyż? Dlaczego, mam stać po stronie Krzyża Chrystusowego? Niech te słowa anonimowego autora pobudzą mnie do uwielbiania Krzyża Chrystusowego, ale również do odpowiedzialności za Krzyż Jezusa Chrystusa, który przyjmuję: Nie zdejmę krzyża z mojej ściany za żadne skarby świata, bo na nim Jezus ukochany grzeszników z niebem brata. Nie zdejmę krzyża z mego serca, choćby mi umrzeć trzeba, choćby mi groził kał, morderca, bo krzyż to klucz do nieba. Nie zdejmę krzyża z mojej duszy, nie wyrwę go z sumienia, bo krzyż szatana w niwecz kruszy, bo krzyż to znak zbawienia. A gdy zobaczę w poniewierce Jezusa krzyż i ranę, która otwiera Jego serce – w obronie krzyża stanę. □

ks. Krzysztof Portka

50-lecie konsekracji kościoła w Dammarie-les-Lys

Proboszcz parafii Podwyższenia Krzyża św. w Dammarie-les-Lys, ks. prob. Szczepan Biernacki, Rada Parafialna, Zarząd PTK, Zarząd Szkoły i Parafianie, mają zaszczyt zaprosić w Uroczystość Zesłania Ducha Świętego – 20 maja 2018 r. na obchody 50-lecia konsekracji kościoła.

Program Uroczystości:

– Msza św. o godz. 11⁰⁰. – Główny celebrant: ks. Bogdan Brzyś, rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji, w obecności Wiktoria Generalnego diecezji Meaux ks. Michel Henrie.
– Braterski aperitif. □

Msza św. międzynarodowa w parafii Alfortville

Tradycyjnie już, jak od kilku lat, w Poniedziałek Wielkanocny o godzinie jedenastej odprawiona została Msza Święta międzynarodowa, w której uczestniczyły wspólnoty francuska, polska oraz chrześcijaństwo bliskiego wschodu (Maronici).

W tym roku rangę wydarzenia podniósł wizyta biskupa wspólnoty libańskiej we Francji. Niesamowitych wrażeń dostarczyła oprawa muzyczna w języku aramejskim, czyli w języku pierwszych chrześcijan: śpiewy i liturgia słowa.

W przepięknym kościele w Alfortville, podczas tej wyjątkowej Eucharystii doskonale „wkomponowały się” wspólnota francuska i wspólnota polska ze swoimi tradycyjnymi pieśniami.

Po zakończeniu Mszy św., odbyła się jeszcze wspólna agapa, podczas której mieliśmy okazję degustować tradycyjne potrawy charakterystyczne dla wszystkich uczestniczących w niej społeczności narodowych. Była również okazja do wspólnych rozmów, tradycyjnego – polskiego „śmigusa-dyngusa” oraz do indywidualnych błogostawieństw biskupa. Zapraszamy za rok do Alfortville

Dariusz Sitko

Kaplice Pokoju

ciąg dalszy ze str. 14

Patronat na inicjatywę utworzenia Kaplicy Pokoju w Niepokalanowie objęli dotychczas: Ks. Abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski, Ks. kard. Kazimierz Nycz, Metropolita Warszawski, Ojciec Wiesław Pyzio, prowincjał Ojców Franciszkanów Prowincji MB. Niepokalaney w Polsce oraz Ojciec Czestorz Maria Szymanik, gwardian Klasztoru w Niepokalanowie.

Jak można wesprzeć budowę Kaplicy Pokoju w Niepokalanowie?

Tworzenie Kaplicy Adoracji Najświętszego Sakramentu o tak dużym znaczeniu, to bardzo złożone przedsięwzięcie, zarówno na poziomie duchowym, jak i finansowym. Bazylika w Niepokalanowie, wybudowana w latach 1948-1954, nie była poddawana pracom modernizacyjnym na szeroką skalę. Aby wybudować Kaplicę Adoracji, niezbędnych jest szereg prac budowlanych, których koszt przekracza możliwości oo. Franciszkanów i miejscowej wspólnoty parafialnej. Aby ukończyć to wyjątkowe dzieło, potrzebne jest i wsparcie modlitewne, i materialne – Kaplica będzie w całości dziełem sfinansowanym w ramach składki społecznej.

Wsparcie modlitewne

Ojcowie franciszkanie zawierają dzieło stworzenia Kaplicy Pokoju Bogu i proszą o wsparcie modlitewne. Zachęcają, aby w tej intencji odmawiać różaniec, podejmować wyrzeczenia, ofiarować cierpienia. W klasztorze w Niepokalanowie od 1 grudnia trwa 9-miesięczna nowenna – codziennie jest sprawowana Msza św. w intencji budowy Kaplicy, wszystkich zaangażowanych w to dzieło, jak i darczyńców, którzy udzielili wsparcia materialnego.

Materialnego wsparcia dla budowy Kaplicy Pokoju w Niepokalanowie można udzielić poprzez: bezpośrednie wpłaty na konto bankowe – wpłat można dokonywać na specjalnie wydzielone subkonto parafii, którym administruje o. prob. Andrzej Sąsiadek: Parafia rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Niepokalanowie ul. O. M. Kolbego 596 – 515 Teresin; wpłaty zagraniczne – Nr konta: PL 97 9284 0005 0009 8342 2000 0040 (tytuł wpłaty: Kaplica Adoracji, imię i nazwisko oraz adres darczyńcy). Do przelewu prosimy dołączyć intencje modlitewne, które zostaną złożone w tubie i wmurowane pod nogami figury Maryi. Na adres darczyńcy natomiast zostanie przesłane imienne podziękowanie. Więcej informacji: <http://kaplica.niepokalanow.pl/>

Parafia Niepokalanów

Pielgrzymka do Fatimy: 9 - 14 października 2018

Polska Misja Katolicka we Francji zaprasza Rodaków na Pielgrzymkę wdzięczności za Niepodległość Ojczyzny.

Program: 1 dzień (i nocleg) – Lizbona. Msza św. w Sanktuarium Chrystusa Króla, votum wdzięczności za ocalenie Portugalii od horroru II Wojny Światowej; Nawiedzenie miejsca urodzenia św. Antoniego Padewskiego; Zwiedzanie klasztoru hieronimitów.

2 dzień (w drodze na nocleg w Fatimie) – Zwiedzanie Wybrzeża Atlantyku w Nazaré oraz Alcobaca i Bathalię. Pozostałe 3 dni Fatima.

Wylot z Paris-Orly liniami TAP (lot 443) 9 września g. 7⁵⁰. Powrót z Lizbony liniami TAP (lot 438) g. 16⁴⁰ na Paris-Orly 14 października g. 20⁰⁵. Mieszkamy u Sióstr Dominikanek (200 m od Sanktuarium).

Koszt: 750 € – zawiera: przelot (jeden bagaż nadawany i bagaż podręczny), transfery, wstępy, hotel z pokojami dwuosobowymi, ubezpieczenie oraz trzy posiłki dziennie.

Przy zgłoszeniu podajemy: nazwisko, imię (imiona), datę urodzenia, adres, telefon, e-mail oraz wpłacamy wpisowe: 350€ (gotówką, przelewem, bądź czekiem wystawionym na: «Aumônerie Polonaise» CCP 2334369 N Paris), z dopiskiem na odwrocie cheku: «Pielgrzymka do Fatimy». **Zapisy do końca czerwca 2018.**

Kontakt: ks. dr. Krystian Gawron wicerektor PMK, 11, rue Jules Guesde 92130 Issy-les-Moulineaux, T. 01 46 45 79 79; 06 27 96 36 40; e-mail: sempol.paris@gmail.com

Katedra Notre-Dame w Paryżu do remontu

Słynna katedra Notre-Dame (Najświętszej Maryi Panny) w Paryżu stolicy Francji wymaga pilnego i natychmiastowego remontu oraz gruntowego odnowienia.

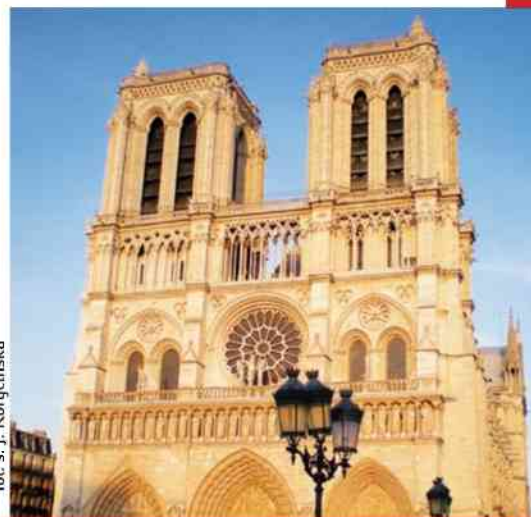
Remont wymagał będzie w najbliższych latach nakładów finansowych rzędu 60 mln euro! Licząca ponad 850 lat świątynia, choć z zewnątrz wygląda majestatycznie, zmagą się z erozją kamieni, z których została zbudowana. Z powodu tych nadżerek niektóre figury utraciły swój pierwotny kształt. Jeszcze groźniejsze jest to, że łuki podtrzymujące sklepienie są coraz bardziej osłabione pod jego ciężarem, a niektóre mury zaczynają pękać.

Opracowano, więc plan prac renowacyjnych, rozłożony na dziesięć lat. Najpierw trzeba będzie zająć się iglicą, której struktura się utlenia. Jej renowacja będzie wykonywana po raz pierwszy od 1935 r. Pochłonie

to 11 mln euro. Do tego trzeba dodać 30 mln na naprawę gargulców i pinakli. W sumie renowacja pochłonie 60 mln euro.

Ponieważ – zgodnie z ustawą z 1905 r. – Katedra należy do państwa, a Kościół jest jedynie jej użytkownikiem, władze zapewnią dwie trzecie potrzebnej sumy. Kościół musi ze swej strony dołożyć 20 mln euro. Wyklucza jednak wprowadzenie biletów wstępu dla turystów, pragnących zwiedzić świątynię. Aby zdobyć niezbędne fundusze, Kościół zwróci się do sponsorów w Stanach Zjednoczonych, co okazało się dobrym posunięciem, gdyż do remontu iglicy brakuje już tylko 5 mln euro. □

opr. za wiara.pl

fol. s. J. Korczyńska

Pielgrzymka do Rzymu: 4 - 10 czerwca 2018

Obchodząc 40-lecie wyboru św. Jana Pawła II na Stolicę Piotrową, PMK zaprasza Rodaków do udziału w Pielgrzymce do Rzymu. Wdzięczność za odzyskanie Niepodległości Ojczyzny złożymy na ołtarzu przy grobie Papieża-Polaka w Bazylice św. Piotra.

Program: zwiedzanie starożytności rzymskich, nawiedzenie czterech bazylik papieskich, katakumb oraz miejsc związanych z historią Ojczyzny i świętych Rodaków, środowa audyencja generalna, niedzielna modlitwa «Anioł Pański» na Placu św. Piotra.

Wylot z Paryża (Charles de Gaulle) – 4 czerwca g. 11⁰⁰. Powrót na Charles de Gaulle – 10.6., g. 17³⁵. Lecimy włoskimi liniami lotniczymi Alitalia. W Rzymie zamieszkamy w Domu Polskim św. Jana-Pawła II.

Koszt: 700€ – obejmuje: przeloty, transfery, wstępy i trzy posiłki dziennie. Przy zgłoszeniu podajemy: nazwisko, imię (imiona), datę urodzenia, adres, telefon, e-mail oraz optacamy wpisowe: 350€ (gotówką, przelewem, bądź czekiem wystawionym na: «Aumônerie Polonaise» CCP 233436g N Paris), z dopiskiem na odwrocie czeku: «Pielgrzymka do Rzymu».

Zapisy do 25 marca 2018. Pielgrzymkę prowadzi ks. prał. Krystian Gawron, wicerektor PMK.

Kontakt: ks. dr Krystian Gawron, 11, rue Jules Guesde 92130 Issy-les-Moulineaux,

T. 01 46 45 79 79; 06 27 96 36 40;
e-mail: sempol.paris@gmail.com

Dourges

Polonia Hauts de France - Walne Zebranie

22 czerwca 2017 w Houdain (62) zostało założone Porozumienie Organizacji Polonijnych Północnej Francji „Collectif Polonia Hauts de France”.

Zebrań roboczych między stowarzyszeniami doprowadziły do wniosku, że niezbędne jest zjednoczenie i zapewne przejrzystości działalności. Że wieloletnia tradycja jednoczenia się stowarzyszeń polonijnych ma dalej sens, szczególnie w Północnej Francji, gdzie istnieje ponad sto organizacji. Niektóre z nich przygotowują się do 100 - rocznicy ich powstania. „Nie zapominamy o naszych korzeniach i wartościach, przekazanych przez naszych przodków, ci którzy przybyli do Francji w czasie masowej emigracji lat 1920-1930. Nie zapominamy że istniały wielkie organizacje, które nam zostały piękny dorobek. Świadomi ewolucji dzisiejszego społeczeństwa, chcemy tworzyć pomost między pokoleniami i przekazać nasze dziedzictwo młodej generacji.”

Polonia Hauts de France jest organizacją otwartą dla wszystkich zainteresowanych i chce tworzyć atmosferę zaufania, solidarności i współpracy. Apeluje do wszystkich organizacji o współpracę i zaangażowanie się w tę nową drogę, która będzie wspólną konstrukcją dla uznania Polonii Francuskiej.

Program działalności opierać się będzie na promocji życia polonijnego, dzieleniu się informacjami, na akcjach edukacyjnych, przygotowywaniem wspólnych przedsięwzięć (jak np. 100 - rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości i 100 - rocznica masowej Emigracji) oraz kontakty z partnerami i władzami francuskimi i polskimi.

Pierwsze Walne Zebranie Porozumienia „Polonia Hauts de France” odbyło się w Dourges 7 kwietnia 2018. W skład Rady

90 urodziny Pana Jana Debusa

21 kwietnia 2018 w Algrange chór Świętej Cecylii oraz Stowarzyszenie Świętej Barbary obchodziły uroczyste Jubileusz 90- urodzin Pana Jana Debusa

Byt to dla Jubilata - Janka Debusa i nas wszystkich, zgromadzonych jak jedna wielka rodzina wspaniały, słoneczny dzień. Razem minęło wiele lat wspólnych chwil, zachowało się mnóstwo wspomnień.

Janek Debus to dla nas wielki życiowy przykład - bardzo uczynny w wielu dziedzinach - w chórze - jako solista; uczynny członek Stowarzyszenia Świętej Barbary, zajmuje się wyglądem estetycznym otoczenia

Domu Polskiego - utrzymuje trawniki i krzewy oraz pomaga we wszystkich przygotowaniach różnych imprez w naszej siedzibie. Poza tym bierze czynny udział we wszystkich Mszach świętych jako solista. Lubiany i ceniony przez nas wszystkich!

Ten wspaniały, urodzinowy, jubileuszowy dzień, przeżyty w rodzinnej atmosferze i rozśpiewany „Sto lat” i innymi pieśniami pozostanie w naszej pamięci.

Jean Etmanski

Administracyjnej wchodzą: - Edmond Oszczak, prezes (Amicale Polonaise Dourges - Pas-de-Calais), - Léon Słojewski, wiceprezes (Sokół Carvin - Pas-de-Calais), - Raymond Filipiak, wiceprezes (Comité de Jumelage Longueau - Somme), - Alicja Tassard-Mięczakowska (Indiw. - Nord), sekretarz, - Bernadette Kolorz, skarbnik (Indiw. - Pas-de-Calais), - Fabienne Mokrzycka,

członek Rady ds Kultury (Moja Polska St Omer - Pas-de-Calais), - Sylviane Kowalczyk, członek Rady ds Kontaktów Międzynarodowych (Comité de Jumelage Longueau - Somme).

Liczymy również na efektywną współpracę ze stowarzyszeniami zjednoczonymi w „Polonia Ile-de-France”. Zapraszamy do współpracy! e-mail: polonia.hautsdefrance@gmail.com

Dourges

Otwarcie cyklu imprez 100-rocznicy Niepodległości

„Collectif Polonia Hauts de France” rozpoczął w Północnej Francji, 8 kwietnia w Dourges, cykl imprez związanych z 100- rocznicą Niepodległości Polski.

Spotkanie edukacyjne zgromadziło 80 osób z różnych organizacji polonijnych. W partnerstwie ze stowarzyszeniem regionu paryskiego „Kresy we Francji”, mogliśmy odkryć piękną wystawę „Polskie Drogi do Niepodległości 1914-1918”, przygotowaną przez ptkę Tadeusza Krząstka, wykładowcę Studium Europy Wschodniej UW. Wystawa ta miała swój pierwszą prezentację 9 marca w Stacji Naukowej PAN w Paryżu.

Spotkanie było zorganizowane wokół czterech spraw i przeplatane polską i francuską muzyką klasyczną, wykonywaną przez dwóch młodych muzyków polskiego pochodzenia: Sebastien i Antoine Gajny.

Edmond Oszczak przedstawił nową organizację „Collectif Polonia Hauts de France” i poinformował o wydarzeniach programowanych w Paryżu przez Polskę Misję Katolicką oraz Ambasadę Polską. Wprowadzenie historyczne - o wystawie zaprezentowała Krystyna Orłowicz, prezes „Kresy en France”. Léon Słojewski, prezes hono-

rowy „Sokoła Carvin” i wiceprezes „Polonia Hauts de France”, przedstawił rys historyczny dróg do odzyskania przez Polskę niepodległości. Kolejność wydarzeń była ilustrowana planszami wystawy. Alicja Mięczakowska-Tassard, sekretarz „Polonia Hauts de France” opowiedziała natomiast o literaturze polskiej i jej wpływie na świadomość społeczną narodu w okresie międzywojennym.

„Collectif Polonia Hauts de France” (Porozumienie Organizacji Polonijnych Północnej Francji) zaprasza wszystkie stowarzyszenia do informowania o organizowaniu swoich wydarzeń związanych z 100-rocznicą Niepodległości Polski.

E-mail: polonia.hautsdefrance@gmail.com

Stowarzyszenie „Kresy en France” informuje, że wystawa „Drogi do Niepodległości” jest do dyspozycji zainteresowanych stowarzyszeń. Warunki i szczegóły odbioru: Krystyna Orłowicz: 06 62 69 13 83.

SAMI SWOI

Polski sklep spożywczy!

NISKIE CENY, WYSOKA JAKOŚĆ, SZEROKI WYBÓR ART. SPOŻYWCZYCH,
ALKOHOLE, NABIAŁ, WĘDLINY, NAPOJE, POLSKA PRASA

ZAPRASZAMY:

94200 IVRY SUR SEINE

44, RUE LENINE

PON-SOB: 10.00 – 20.00

TEL. 01 70 25 46 62

– METRO 7 - MAIRIE D'IVRY; - RER C - IVRY SUR SEINE

– BUS 125 - PRZYSTANEK MOLIERE

e-mail: sami.swoi@onet.pl

Prosto z Polski!

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:

TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji,
ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

- **NAPRAWA KOMPUTERÓW,**
- **INSTALOWANIE PROGRAMÓW,**
- **WYMIANA PODZESPOŁÓW.**

T. 06 98 42 59 75

**Wszelaka pomoc prawna
w administracji francuskiej.**

Edyta - T. 06 22 72 26 68;

e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

- **DÉMÉNAGEMENT**
- **TRANSPORT**
- **AUTOLAWETA**
- **PRZEPROWADZKI,**
- **WYWÓZ GRUZU**

TEL. 06 30 40 49 49

Nikodem - spotkanie z Jezusem

A o czym rozmowa? O narodzeniu się w Duchu Świętym. Huj! Czy znasz Nikodema?

To taki, facet, starszy już w wieku, bardzo mądry, wykształcony, mający swoją pozycję, cieszący się szacunkiem otoczenia. Nikodem był kimś. A jednak coś nie dawało mu spokoju. Wiedział wiele, ale wciąż miał pytania i szukał odpowiedzi. Dlatego przyszedł do Jezusa nocą. A może chciał poznać prawdę o sobie? To, co usłyszał, nadało sens jego życiu. Później zauważymy go, jak stanął w obronie Jezusa, gdy ten był sądzony ...

**Sobota 19 maj od 9.00 do 23.30
i niedziela 20 maj od 8.30 do 19.30.**

Jest to propozycja dla wszystkich praktykujących, ale i tych rzadko bywających w kościele, dla poszukujących i zagubionych.

**Dom PMK w La Ferté-sous-Jouarre
(31, rue d'Hugny):
„Miejsce to wybrał Pan”.**

Podczas tego weekendu wystuchamy konferencji, podzielimy się swoimi przeżyciami. Wieczorem, po kolacji przy ognisku, będziemy uczestniczyć w Eucharystii. A następnie w wyciemnionej kaplicy, przed Najświętszym Sakramentem czuwanie i adoracja będzie się składać z dwóch części: pierwszą prowadzą animatorzy, druga odbędzie się w ciszy i będzie osobistym spotkaniem z Jezusem na modlitwie. Tylko ty i On „sam na sam” z naszym Panem, obecnym w Najświętszym Sakramencie; ciemność, anonimowość, pełna swoboda w dialogu z Bogiem pozwolą ci się wstuchać w Jego subtelny głos, wyciszyć się, być z Jezusem, wylać przed Nim swoje serce, zawierzyć lęki, niemoc, mniej lub bardziej trudne sprawy. Będzie to też czas na spowiedź, indywidualną refleksję lub rozmowę z kapłanem, siostrą zakonną bądź osobą świecką. Podczas tego weekendu chcemy rozeznawać, do czego jesteśmy powołani, uczyć się, jak

mądrze podejmować decyzje, a może też dokonywać życiowych wyborów.

**MIJ ODWAŻĘ PRZYPROWADZIĆ SIĘ
DO JEZUSA, BY NARODZIĆ SIĘ NA NOWO.
CZEKAMY NA TWÓJ WPIS.**

*Spowiednik i akompaniator:
ks. Darek Jankowski*

Zapisy i dodatkowe informacje:

06 62 49 17 51;

mail: enestetherese@gmail.com

W zakrystii kościoła polskiego w Paryżu można zostawić kopertę ze zgłoszeniem: (Nazwisko i imię/telefon i opłata: z napisem: „Rekolekcje Nikodema”).

Koszta: nocleg + wyżywienie: kolacja, obiad i śniadanie: 55€ (cena może być dostosowana do twojej sytuacji, jeśli nam o tym powiesz). Co zabrać ze sobą? Na obiad w sobotę coś dobrego do wspólnego stołu, Pismo Święte, notes, długopis. Dojazd: we własnym zakresie lub pytać organizatorów.

Uwaga: Konieczny jest udział w całości programu!

Organizacja kursu: SNE Św. Teresy.

**GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE**

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” – 4 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – dopłata wynosi –1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Masz problem z piciem?**Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!****Wykaz mitingów AA w Paryżu:****Niedziele** godz. 17.00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Zapraszamy na spotkania wspólnoty**"12 - KROKÓW"****DLA DOROSŁYCH DZIECI ALKOHOLIKÓW**

w każdy poniedziałek w godz. 19.30-21.00

salka parafialna - 9, Villa Saint Jacques, Paryż

(metro Saint-Jaques lub Denfer Rochereau)

Spotkania mają charakter otwarty, niewymagane są wcześniejsze zapisy.

Kontakt: niejestessam.dda.paryz@gmail.com

jeżeli Ty, albo Twój bliski ma problem-przyjdź!!

POLSKOJEZYCZNA GRUPA AA "U BILLA I DR. BOBA"

ANONIMOWI ALKOHOLICY

wszystkie spotkania otwarte   środa godzina-19.30

20, rue Legendre 75-017 PARYŻ metro VILLIERS linia 2 i 3

Dr Danuta Baranowicz-Schouker**chirurgien- dentiste**

33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle

tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?

Każdy miting AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)**Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne****DENTYLIS**
www.dentylis.fr76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)Akceptujemy CMU, AME,
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30☎ **01.41.13.45.05**
✉ boulogne@dentylis.fr**Mówimy po polsku****PRZEWOZY ZAGRANICZNE**
Polska-Niemcy-Belgia-Francja**Damian**☎ **+33 652 821 547****Kazimierz**☎ **+48 500 640 988****Wyjazdy co tydzień (z Jasła)**Odbieramy i dostarczamy paczki na terenie woj. Podkarpackiego,
Małopolskiego, Śląskiego, Opolskiego i Dolnośląskiego**DENTYSTKA POLSKA**
DLA DZIECI I DOROSŁYCH
Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66

45, rue du Caire - 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa**POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE**

przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24

Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 - mówimy po polsku

(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)

Tel. 02 31 78 25 93 - mówimy po francusku

Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.

Tel. 06 98 58 86 36**- TŁUMACZENIA -****Stanisław Bocianowski - dr Prawa**
- Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą

(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 18 (2723): 13-20.5.2018

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France)

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31, 01 42 96 23 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś - Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA - 2, rue du 19 mars 1962 - 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) - 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 2.5.2018

Inf. o prenumeracie na str. 3

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

14 - 27 maja 2018

PONIEDZIAŁEK

14 MAJA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Kulturalni PL 12²⁰ Racja stanu 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 14⁴⁰ Oczy w oczy 15¹⁰ Józef Piłsudski w drodze na zesłanie 15²⁵ Pożegnanie Józefa Piłsudskiego 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ 1200 Muzeów 16⁵⁵ Superkrowe ABC 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela z... 18⁴⁰ Pod Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 21³⁰ Przepis dnia 21⁴⁵ Polonia

24 22⁰⁵ Rozmowa Poloni 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Najbardziej niezwykła armia świata 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Superkrowe ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK

15 MAJA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Poloni 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Film 14⁴⁵ Najbardziej niezwykła armia świata 15²⁵ Dziedzictwo regionów 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Dla dzieci 17¹⁰ Przyjaciele lasu 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Tele-

express 17⁵⁵ Szlakiem Kolberga 18²⁵ Wojsko-polskie.pl 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Wyp 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Ojciec Mateusz – serial 21³⁵ Przepis dnia 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Poloni 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Warto rozmawiać 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Baw się słowami(2) 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA

16 MAJA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Poloni 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰

PROGRAM

14 - 20 maja 2018

PONIEDZIAŁEK

14 MAJA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Dok. 9⁴⁰ Tydzień z Ziemi Św. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dok. 11⁴⁵ Reportaż 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Koncert 13¹⁵ Koncert życzeń 14⁰⁵ Film 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Zew natury 16⁵⁵ Reportaż 17²⁰ Św. na każdy dzień 17²⁵ Kartka z kalendarza 17³⁰ Spotkanie Rodziny RM 19⁴⁵ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

WTOREK

15 MAJA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Dok. 9⁵⁰ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Zew natury 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Reportaż 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 13²⁰ Dok. 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 14⁵⁰ Dok. 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Express Studencki 17⁰⁰ Dok. 17¹⁰ Rozrywka 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

ŚRODA

16 MAJA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalejdoskop Młodych 9²⁰ Express Studencki 9²⁵ Sanktuaria polskie 9⁴⁵ Św. na każdy dzień 9⁵⁰ Dla

dzieci 10⁰⁰ Audiencja 11⁰⁰ Dok. 11²⁵ Felieton 11⁴⁰ Rozrywka 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 14⁰⁰ Film 15²⁵ Dok. 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Film 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

CZWARTEK

17 MAJA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁰ Dok. 9⁵⁵ Św. na każdy dzień 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Przyroda i ludzie 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dok. 13⁴⁵ Dok. 13⁵⁵ Kartka z kalendarza 14⁰⁰ Film 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Rozrywka 16³⁵ Porady Medyczne Bonifratrów 17⁰⁰ Przegląd Źródła 17⁰⁵ Dok. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

PIĄTEK

18 MAJA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Rozrywka 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Poradnik szczęśliwego małżeństwa 11⁵⁰ Dok. 12⁰⁰ Msza św. Toruń 14⁰⁰ Dok. 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy

sakrament 16³⁵ Reportaż 17⁰⁰ Fundusze Europejskie 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

SOBOTA

19 MAJA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Dok. 9⁵⁰ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵ Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Porady Medyczne Bonifratrów 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Felieton 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 14⁴⁰ Dok. 15³⁰ Wierzę w Boga 15⁴⁵ Spotkania z ekologią 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Katecheza 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

NIEDZIELA

20 MAJA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8²⁵ Św. na każdy dzień 8³⁰ Z PE 9⁰⁰ Felieton 9¹⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Katecheza 9³⁰ Przegląd Niedzieli 9³⁵ Dla dzieci 10⁰⁰ Msza św. 12⁰⁰ Regina Coeli 12²⁰ Wieś to też Polska 13³⁰ Dok. 13⁵⁰ Dok. 14⁰⁰ Koncert 15³⁰ Reportaż 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Dok. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje. □

Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 14³⁵ Warto rozmawiać 15²⁵ Rzecz Polska 15¹⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Astronarium 16⁵⁵ W Krainie Baśni 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Studio Raban 18²⁵ Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Strażacy – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Film 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ W Krainie Baśni 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK**17 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ M jak miłość – serial 14⁴⁰ Strażacy – serial 15³⁰ Pod Tatrami 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Jak to działa 16⁵⁵ Magazyn 17¹⁰ Podwodne ABC 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Było nie minęło 18²⁵ Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Ameryki 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Miasto skarbów – serial 21³⁵ Portrety niepodległości 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Józef Piłsudski w drodze na zesłanie 23²⁰ Pożegnanie Józefa Piłsudskiego 23⁴⁰ Magazyn 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Dla dzieci 1³⁵ Podwodne ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK**18 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Na sygnale – serial 13⁴⁵ M jak miłość – serial 14⁴⁰ Przysia – serial 15³⁵ Felieton 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Wilnoteka 16¹⁵ Pacholki Rosji 17¹⁰ Baw się słowami 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Okrasa łamie przepisy 18²⁵ Kwartet 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Na dobre i na złe – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Kocham Cię, Polsko! 0²⁵ Magazyn 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA**19 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia 24 11¹⁰ Halo Polonia 11⁵⁰ Okrasa łamie przepisy 12²⁰ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Kocham Cię, Polsko! 15⁴⁰ Wolny Ekran 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Rozrywka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Ziemia obiecana – serial 21⁴⁵ Wielki Test o Kulturze 23²⁰ Rozrywka 23⁵⁰ M jak miłość – serial 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Słownik polsko@polski 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA**20 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Teleranek 10⁵⁵

Baw się słowami(2) 11²⁰ Ziarno 11⁵⁰ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem 12⁴⁵ Spotkanie ze Świętym 13⁰⁰ Msza św. – sanktuarium MB Fatimskiej Zakopane 14²⁰ Turystyczna Jazda 14⁴⁰ Czarne chmury – serial 15³⁵ Lajk! 16⁰⁰ Zakochaj się w Polsce 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 21⁴⁰ Karbala – dramat 23⁵⁰ M jak miłość – serial 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Zakochaj się w Polsce 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PONIEDZIAŁEK**21 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Kulturalni PL 12²⁰ Racja stanu 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 14⁴⁰ Oczy w oczy 15¹⁵ Reportaż 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ 1200 Muzeów 16⁵⁵ Supetkowe ABC 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela z... 18⁴⁰ Pod Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Witold 23⁵⁰ Fortepian Chopina 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Supetkowe ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK**22 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Ziemia obiecana – serial 14⁴⁵ Witold 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Dla dzieci 17¹⁰ Przyjaciele lasu 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Szlakiem Kolberga 18²⁵ Wojsko-polskie.pl 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Kierunek Zachód 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Warto rozmawiać 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Baw się słowami(2) 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA**23 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 14³⁵ Warto rozmawiać 15²⁵ Rzecz Polska 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Astronarium 16⁵⁵ W Krainie Baśni 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Studio Raban 18²⁵ Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Strażacy – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Szpiedzy(2) 0¹⁵ Korona królów – teleno-

wela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ W Krainie Baśni 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK**24 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ M jak miłość – serial 14⁴⁰ Strażacy – serial 15³⁰ Pod Tatrami 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Jak to działa 16⁵⁵ Dla dzieci 17¹⁰ Podwodne ABC 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Było nie minęło 18²⁵ Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Gen innowacyjności 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Miasto skarbów – serial 21³⁵ Portrety niepodległości 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Ida Kamińska 23⁴⁰ Magazyn 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Dla dzieci 1³⁵ Podwodne ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK**25 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Krótka historia 13¹⁰ Na sygnale – serial 13⁴⁵ M jak miłość – serial 14⁴⁰ Przysia – serial 15³⁵ Portrety niepodległości 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Wilnoteka 16¹⁵ Szpie-dzy 17¹⁰ Baw się słowami 17²⁰ Krótka histo-ria 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Okrasa łamie prze-pisy 18²⁵ Kwartet 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiado-mości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Na dobre i na złe – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Kocham Cię, Polsko! 0²⁵ Gen innowacyj-ności 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Domisie 1⁵⁰ Dobra-nocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA**26 MAJA**

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia 24 11¹⁰ Halo Polonia 11⁵⁰ Okrasa łamie przepisy 12²⁰ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Kocham Cię, Polsko! 15⁴⁰ Wolny Ekran 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Rozrywka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Kariera Nikodema Dygmy – serial 21⁴⁵ Wielki Test 23²⁰ Rozrywka 23⁵⁰ M jak miłość – serial 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Słownik polsko@polski 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA**27 MAJA**

8³⁵ Teleranek 9⁰⁰ Baw się słowami(2) 9³⁰ Ziarno 10⁰⁰ Msza św. – Piekary Śląskie 12³⁵ Jadzia – komedia 14²⁰ Turystyczna Jazda 14⁴⁰ Czarne chmury – serial 15³⁵ Lajk! 16⁰⁰ Zakochaj się w Polsce 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17³⁰ Tele-express 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami 19⁴⁰ Dobra-nocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 21⁴⁰ Pogra-bek – film 22⁵⁵ Nie ma jak u mamy 23⁵⁰ M jak miłość – serial 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Zakochaj się w Polsce 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Fatima jest orędziem nadziei!

Abp Stanisław Gądecki

(...) Chroń nasze życie
w Twoich ramionach:
błogosław i umacniaj
każde pragnienie dobra ...

z Aktu zawierzenia MB Fatimskiej